Publicație lunară editată de DACIA REVIVAL INTERNATIONAL SOCIETY

DACIA magazin

Director fondator: Dr. Napoleon Săvescu

Nr. 54, iulie 2008

Vara dacilor

EDITORIAL

Vara dacilor

de Vladimir BRILINSKY

Poate că niciodată, de 2000 de ani, o vară nu fu mai frumoasă pentru daci ca aceasta. De când Decebal a plecat la Zamolxe, niciodată cărările Sarmisegetusei nu au fost bătute de atâta popor ca în această lungă vară fierbinte. Acum 15 ani la Sarmisegetusa era pustiu. Când şi când, răzleți, paşii câtorva turişti deranjau liniştea, răscolind frunzele uscate ce năpădeau cărările. Acum parcă totul e altfel. Sute de oameni urcă drumul spre capitala de suflet a neamului, înfruntând drumul încă neospitalier, cu dorința de a cunoaşte la faţa locului moştenirea lăsată de înaintaşii daci. Chiar faţă de anul precedent, numărul celor care se încumetă să ajungă aici aproape că s-a dublat. Grăitoare este remarca Lucreției Râmbetea îngrijitoarea Sarmisegetusei de 20 de ani. „***Cum o fo anu ăsta nici că s-o mai pomenit de atâta lume***”.

E firesc să ne întrebăm care este resortul ce împinge atâția oameni să dorească să vadă Sarmisegetusa. Aşa dintr-o dată. Iar răspunsul vine de la sine. În toată țara, de la Bucureşti la Tulcea, de la Orăştie la Constanța, de la Alba Iulia la Botoşani şi mai departe la Chişinău, acțiuni, menite să aducă în atenție dispăruta şi ignorata pe nedrept civilizație dacică, au avut, sau vor avea loc, în această vară, angrenând mii de oameni. Toți vorbesc despre misterioasa Sarmisegetusa şi din gură în gură, din gând în gând, alte sute de oameni află că undeva, în munții Orăştiei, ascunsă printre copaci seculari, mândra capitală aşteaptă să-şi dezvăluie secretele.

La Bucureşti un nou Congres Internațional de dacologie venea să descopere pe primul reunificator al Daciei de după retragerea aureliană în persoana împăratului Regalian. Un personaj neglijat de istorici, dar făcând parte dintr-o galerie de locuri şi oameni care au contribuit la reaşezarea istoriei dacilor pe locul meritat şi pe care fundația Dacia Revival i-a adus în atenția opiniei publice. Nu întâmplător, primul congres s-a numit Sarmisegetusa 2000. I s-a dat atunci Cezarului ce era al Cezarului.

Şi astfel, Sarmisegetusa a stârnit curiozitatea multora şi atenția, e drept cam palidă, a autorităților faţă de paragina de acolo.

La Cricău în județul Alba la poalele cetății dacice Piatra Craivii, ***Festivalul Cetăților Dacice*** a ajuns la cea de-a treia ediție. Manifestare populară, menită să readucă în actualitate strălucita civilizație a dacilor, întâmplarea de la Cricău avea să fie un succes. Cu bunele, cu relele, adunate toate la un loc, a fost încă o dovadă a pasiunii şi dăruirii unor grupuri de oameni, a unor asociații, care au reuşit să suplinească arogantul dispreț al autorităților române de a cultiva şi prețui la adevărata valoare moştenirea dacă.

200 de copii, vorbitori de limbă română, din afara granițelor patriei mumă, au bătut drumul Sarmisegetusei, cu un entuziasm pe care rar mi-a fost dat să-l întâlnesc. Nu am văzut niciodată atâția oameni la un loc păstrând o liniște aşa de profundă, atunci când primeau explicațiile despre ruinele de la Sarmisegetusa. Iar în acea liniște, auzeam dragostea şi respectul unor copii pentru istoria propriului neam, auzeam vocea care îi va chema pe aceşti tineri, odată ajunşi la maturitate să revină la obârşii.

Toate aceste manifestări, strâns legate de spiritul dac, sunt de bun augur pentru viitorul care sună bine, dar ne întrebăm cum ar fi fost toate acestea dacă acum 12 ani, doctorul Napoleon Săvescu nu ar fi ticluit un titlu plin de curaj şi înțelepciune şi dătător de fiori istoricilor adormiți. Cum ar fi fost Sarmisegetusa acum, cum ar fi avut loc astfel de manifestări, cum s-ar fi născut zeci de fundații şi asociații prodacice, dacă în urmă cu mai bine de un deceniu nu s-ar fi rostit răspicat NOI NU SUNTEM URMAŞII ROMEI. Iată nişte întrebări la care, cu greu se va putea răspunde.

Jurnal sentimental

Călătorie în Dacia, țara zeilor

Motto : Legendele sunt un izvor permanent de cunoaştere a vieţii şi a credinţei populare din timpuri străvechi.

O călătorie de cercetare, la fața locului, a trecutului îndepărtat al patriei mele – măreața Dacie – mi-a adus revelații uluitoare pe care sufletul meu însetat de adevăr şi dreptate le-a primit cu recunoştință şi infinită mândrie.

Dr. Napoleon SĂVESCU

(Continuare din numărul 52)

La cetatea lui Burebista

– Făierag ! Făierag. Ăsta este dealul Făieragului şi e plin de turnuri. Acolo este dealul Blidaru cu cele mai importante cetăți ale dacilor şi pe acolo curge pârâul Făierag. Ştii cum se cheamă locul ăsta de aici? Ştii cum se cheamă?

– ???

– Îi spune «La lacuri».

– La lacuri?

– La lacuri, pe vârf de munți.

– Cum adică?

– La lacuri!

– Te gândeşti, chiar fără să vrei, te gândeşti la dacii îmbrăcați în iţari, ca țăranii, construind, târând blocuri de-astea enorme... De unde le-or fi târât? Şi cum? Prin ce mijloace? Tone întregi! Uluitor!

– Nu chiar tone. Unul are 600-700 de kilograme.

– Chiar şi aşa, e o massă colosală. Le-au târât ei aici şi nu numai atât, dar le-au modelat perfect, la 90 de grade, altele se îmbină extraordinar de bine… Unele sunt pentru canale de scurgere, altele…

– Fiecare are o destinație precisă, fiecare e pregătit pentru locul lui.

– Altele au forme trapezoidale ca să îmbine, probabil, o bârnă, să o fixeze acolo... sau cine ştie ce au pus ei acolo, cu ce gânduri… Şi toate astea, aici, în pustietatea asta, în vârful munților. Pare fără rost. Dar sunt convins că avea un rost major, fiindcă e chiar în mijlocul Țării Dacilor.

– Doar că noi nu am reuşit încă să descifrăm misterul.

– Ia ascultă ce linişte! Nimic nu mişcă, nimic nu se aude! Ascultă tăcerea!...

– Curgeți, lacrimi, curgeți, curgeți /Acelea-s lacrimile lui…

– Ăsta e zidul dacic, are un fundament, ca un paralelipiped pus pe el.... şi următoarea... tu spui că este fasonată aici, în sus, ca să se vadă că este dacic. Ca să se vadă! Parcă este un nas care stă acolo. Ei, dacii, ei au făcut astea! Sunt şi dedesubt, sub ele...

– Nu, nu astea sunt pe dedesubt. Merg toate de sus în jos. Eu cred că a fost o bârnă băgată între ele ca să le țină.

– Nu, nu bârnă. Altă piatră cioplită, tot cu un motoc din asta, şi când o pui aici, le ține pe astea două.

– Dar cum pot să le țină între ele, aşa, două?…

– Păi cum?! Dacă e greutate şi vine…

– O târâm pe asta…

– Are peste o tonă!…

– Nu e mortar între ele, nimic, niciun mortar.

– Nimic, niciun mortar…

– Se îmbină perfect, nu contează ce formă au.

– Chiar dacă sunt două pietre absolut diferite, au o tăietură de parcă s-a făcut special şi a fost gândită dinainte, Dumnezeu ştie cum!

– Cum ai zis, în termeni «naţionali», «nu poţi să faci mai mult, că dai 3.000 de lei de săpătură».

– Păi, aşa se dă, 3.000 pe ziua de săpătură, îi dă arheologului 3.000 de lei pentru ziua de săpătură a unui muncitor. Păi ce sapă acela de 3.000 de lei pe zi? Ce sapă? Mai nimic. E pierdere de timp. Şi atunci, ca să-mi iau un muncitor…

– E deplorabil, n-are sens să mai comentăm.

– Toată cetăţuia de la Costeşti este înconjurată la nivelul acestor zidiri, aici, dinspre partea de sud, de aici, cu un fel de brâu, care are undeva un metru jumate, doi metri…

– De care a vorbit şi Generalu'…

– Da, de care a vorbit şi Generalu'. Este împrejur. Arheologii susţin că este format din pământul ars de după pârjoale. Când au făcut cercetarea – care a fost confirmată şi la Moscova, la catedra de petrografie din Moscova – s-a dovedit că roca principală din acest brâu din jurul cetăţii este din **ilmenit** (fier-titan-oxigen – FeTiO3). Ăsta este minereul principal din care se extrage titanul. De unde s-a adus şi cu ce efort o cantitate aşa de uriaşă de ilmenit ca să fie pusă împrejurul acestei zidiri? E alt miracol!

– Ai o idee, chiar şi vagă, cam cât de mare este perimetrul întregului complex? Cam cât este?

– Cam vreo 300 de metri este diametrul.

– Diametrul, nu perimetrul!

– Trei întreg şi paisprezece, înmulţim cu… p Da, păi de aici măsurăm 2.360 şi aflăm perimetrul. Trei ori trei…deci este... imens…

– …La Blidaru…şi cetatea de la Prisaca este sus, acolo…pe ce direcţie este?…

– Păi este exact pe direcţia asta, pe direcţia acestui zid.

– Adică ce direcţie…de ce sunt eu confuz acum?

– Asta este pe direcţia – îţi spun imediat exact – este aşa: 20, 40, 60…64 de grade faţă de Nordul magnetic.

– 64 Est.

– 64 Est faţă de Nordul magnetic, la Nord-Est se află cetatea de la Prisaca.

– Şi dincolo este a lui Blidaru!

– Da, da, pe 120 de grade faţă de Nordul magnetic, nu mai mult, 126 de grade faţă de Nordul magnetic, din punctul unde ne aflăm noi, se află cetatea de la Blidaru. Distanţa dintre o cetate şi alta, aici, în direcţie dreaptă, este 1.000 de metri, 1.500, nu-i mai mult între un munte şi altul, hai acolo, să fie 2.000 de metri! De ce a trebuit? Dacă eu voiam să cuceresc Sarmisegetusa, mergeam pe vale şi dacul din vârf nici nu mă ajungea, nici de aici şi nici de acolo. Traian a fost deştept, el nici nu a mers pe vale, el a mers pe plaiuri, nici nu a atins locurile astea, la Sarmisegetusa!

Prietenul meu Andrei spune că, precum Schliemann, care mergea pe Iliada, el merge pe Mioriţa.

– Fiindcă la apus de soare, pe această terasă pe care o vezi aici – iată soarele asfinţeşte şi am fotografii – exact la apus de soare, la solstiţiul de vară, soarele asfinţeste exact pe vârful acela şi este o minune care merge de la vârful acela până la vârful celălalt. E o minune pe care am observat-o împreună cu mulţi oameni şi am fotografiat-o. Exact pe linia asta asfinţeşte Soarele. Satul Bătrâna este după Sarmisegetusa, la vreo zece kilometri.

– Cum zicea Generalu': acolo este centrul magnetic maxim în România.

– Vârful magnetic maxim în România. Am să-ţi arăt pe hartă.

– Vorbind despre monumentul de la Adamclissi...

– Tocilescu şi ceilalţi au „preluat" acest monument şi de atunci se străduiesc să dovedească că este roman. Nu e monument roman!

– Dar au pus acolo – îmi aduc aminte – în vârf, au pus acolo un soldat roman… L-au făcut ei sau el a existat?

– Nu, nu e soldat roman!

– E un trofeu.

– Este o replică stilizată – de unde până unde stilizată? – a trofeului. Componentele originale sunt în muzeu, acolo le veţi găsi şi veţi vedea lucruri extraordinare…

– Şi cine a descoperit Adamclissiul?

Monumentul triumfal de la Adamclisi

– Cineva care, ulterior, a fost mareşal german. La jumătatea secolului trecut, el era în drum spre Istambul şi, trecând prin Dobrogea, s-a oprit şi a auzit că turcii spuneau că exista acolo Adamclissi, biserica lui Adam.

– A Omului sau biserica primului om.

– Adamclissi înseamnă „biserica omului, mânăstirea omului, templul omului".

– Da. Şi pe urmă, dând târcoale pe acolo, şi-a dat şi el cu presupusul că, probabil, este un monument roman…De atunci, toţi arheologii şi istoricii români s-au străduit să dovedească că *Von Moltche* a avut dreptate, fără să cerceteze ce e acolo. În primul rând – Andrei cunoaşte treaba aceasta – priza monumentului e capul de lup dacic stilizat. Totul nu e monument triumfal, ci monument funerar, sunt leii funerari sus, apoi sunt o serie de alte însemne şi, mai ales, este simbolistica aceea cu romburi, cu triunghiuri, cu pătrate, cu tot ce a fost acolo, care nu este clarificată. În 1980, deci acum 18 ani, s-a iscat un mare scandal. Eu am fost trimis de Asociaţia Oamenilor de Ştiinţă să fac un studiu fotografic şi metric acolo – la iniţiativa lui Nicolae Copoiu, care era secretar ştiinţific pe vremea aceea la Institutul de Studii Istorice şi Social-Politice pe lângă CC al PCR – ca să se vadă dacă, domnule, e într-adevăr aşa cum spun istoricii sau nu. Timp de vreo 20 şi ceva de ani, eu am făcut verificări pe şantiere arheologice pentru acest institut, mă rog, pentru verificarea unor presupuse falsuri arheologice şi aşa mai departe. Ajungând la monument, am luat treaba foarte în serios. După ce m-am întors cu echipa de acolo, am publicat două pagini în revista **Ştiinţă şi Tehnică**, inclusiv o casetă a lui Copoiu, concluzionând că monumentul nu este roman, că e dintr-o epocă anterioară, că e un monument hibrid, rezultatul a cel puţin două şcoli de sculptură monumentală, puse claie peste grămadă. Şi o serie de alte observaţii. Rezultatul: s-a supărat «tovarăşa Leana» Ceauşescu. Ca urmare, Copoiu a devenit şomer două săptămâni – el era secretarul ştiinţific al Institutului de Studii Istorice Social-Politice -, eu am zburat definitiv din serviciu şi n-am mai avut drept să mă angajez câţiva ani de zile. Încercam să mă angajez oriunde (eram exact în postura în care fusese Andrei), aş fi acceptat să lucrez chiar ca muncitor, dar de fiecare dată îi auzeam pe cei de la personal: «**Da, lăsaţi cererea**» şi, după aceea, când mă verificau pe calculator să vadă cine şi ce am fost, îmi ziceau invariabil: «**Nu, domnule, nu!**».

– Dar e de mirare, pentru că el, Ceauşescu, a fost tot timpul cu dacii, cu dacii, cu dacii...

– Da, dar el semnase în cartea de onoare, după ce a fost reconstituit monumentul, iar noi am susţinut că…

– Că e un fals…

– Nu, că e o greşeală, pur şi simplu, şi s-a supărat «tovarăşa». După aceea, în 1988…

– Da, e trist. Vezi cum se scrie, uneori, istoria?

– În 1988 am fost trimis de generalul Ilie Ceauşescu, cu o echipă militară, să fac teste în sudul Dobrogei, nişte teste de biodetecţie. Era vorba despre experienţe speciale.

– Care este specialitatea dumneavoastră?

– Am două. Una este asemănătoare cu a lui Andrei, adică am făcut Institutul de Artă Teatrală şi Cinematografică, Facultatea de Cinematografie Imagine Film şi Televiziune; după aceea m-am respecializat în biofizica de frontieră. Am reluat cercetări la Adamclissi şi ce-am descoperit?…Că Monumentul de la Adamclissi este, practic, amplasat într-o piaţetă... de la monument sunt tăiate nişte ziduri, radial..., am descoperit două ziduri concentrice pe o distanţă de…şi după aceea, din aproape în aproape…

– Ce distanţă...aproximativ?

– Cum să vă spun, pe o rază de…

– Un kilometru, doi, cinci?

– Nu, pe o rază de două sute de metri, două ziduri concentrice şi, până la urmă, din aproape în aproape... am făcut şi un sondaj din dispoziţia lui Ilie Ceauşescu care îmi promisese că îmi dă unitatea de la Topaisari, unitatea militară, cu utilaje moderne, de sonografie, ca să se descopere, tot acolo, o aşezare fortificată, nemaipomenită, la Adamclisi, iar monumentul este în…

– Mijloc.

– Nu, nu chiar în mijloc, puţin-puţin excentric, dar aproape în mijloc.

– Dar altarul roman?

– Da, există şi el. Acolo unde au fost incineraţi circa 3.700-3.800 de ofiţeri romani, cotropitorii, duşmanii noştri de atunci şi care au pierit în ciocnirea cu dacii. Există şi lespedea aceea, de acolo, care confirmă că romanii au murit de o moarte năprasnică! Şi ăsta e un semn de întrebare. În antichitate se cunoştea cam de ce moarte puteai să mori în luptă, fie cu gâtul tăiat, fie spintecat. Ei bine, acolo se spune că au pierit de moarte năprasnică! Şi unde este amplasată lespedea? Eu am mers pe detecţie şi am constatat unde este amplasat acest altar: între cele două ziduri concentrice, deci în afara monumentului de la Adamclisi. Din aproape în aproape, am luat prin biodetecţie şi am ajuns la taluzul canalului de irigaţii, construit în epoca noastră. Şi găsesc zidurile exact acolo. În taluzul canalului. Ei nu au mai putut să pună dale din beton acolo, doar au mătuit cu beton, de sus până jos. Văzând treaba aceasta, am început să caut prin comuna Adamclisi, prin satul acela, să caut muncitori care au lucrat la canal şi să-i întreb ce au făcut pe acolo.

– „Am găsit ziduri acolo", mi-au spus ei. Am găsit pietre din astea acolo…

– Şi cum arătau?

– Păi erau aşa... cu nişte jgheaburi…

– Adică?…

După multe discuţii şi descrieri, aflu că acele «*jgheaburi*» de pe pietre erau de forma cozii de rândunică.

– Unde sunt pietrele alea acuma?

– Păi au fost încărcate în basculantă şi au fost cărate... nu ştim unde au fost cărate. Şi, de atunci, din 1988, am tot încercat să sensibilizez nişte foruri de aici. Le-am spus următorul lucru: trebuie refotografiate toate componentele originale din muzeul de la Adamclisi – sunt peste o sută de componente – şi să se facă din nou o cercetare ştiinţifică. Am elaborat un procedeu de compunere a imaginii din detaliu. La noi s-a bătut mare tam-tam pe faptul că un cercetător de la Universitatea din Honolulu, *Michel Spidel*, ar

Cetatea de la Costeşti-Blidaru

fi descoperit pe metoda numărul patru, moartea lui Decebal la Adamclisi!

– Păi cum să-l descopere acolo, când...

– Uite ce-a făcut el: a studiat grafia realizată după un negativ aflat la Institutul German de Arheologie de la Roma. Nemții au un institut de arheologie acolo? Bravo lor! Eu am refăcut fotografia în metoda respectivă şi a reieşit cu totul altceva. "Ce ameninţare!", s-a scris atunci, s-a publicat în **Magazin Istoric**: **"S-a descoperit moartea lui Decebal pe una din metopele de la Adamclisi"** şi "**s-a clarificat originea monumentului, el aparţine epocii lui Traian**" şi aşa mai departe. Am publicat şi noi, după aceea, treaba aceasta. În **Revue Archeologique**, la Paris, în materialul lui *Michael Spidel*, a apărut că unul îşi tăia gâtul?!! Ei au retuşat poza şi au arătat că ăla îşi taie gâtul cu un fel de cosor. În realitate, era tivul cămăşii unui luptător pedestraş, un luptător oarecare care se fereşte cu scutul, se apără cu scutul de atacurile unui cavaler care îl loveşte cu lancea. Şi, culmea!, „nu s-a găsit" o sumă derizorie pentru refotografierea tuturor componentelor, adică să se facă o fotografiere ştiinţifică! Apropo de treaba aceasta, realizam un documentar pentru televiziune, prin 1978-79, la Alba Iulia, eram acolo, în muzeu. La un moment dat, începusem să pun lumina ca să filmez o stemă funerară. Eram cu un muzeograf de acolo, Cloşca îl cheamă. Erau trei băieţi într-o familie, dar părinţii „i-au nenorocit": unuia i-au pus numele Horia, altuia Cloşca şi… Crişan celui de-al treilea. Ăsta, mijlociul, săracu', era muzeograf acolo, era Cloşca. La un moment dat, în timp ce eu am pus lumina, el a zis: "Vă rog, opriţi-vă, opriţi-vă aici!" Şi a alergat nu ştiu unde, a adus un aparat de fotografiat şi a zis: "Vă rog fotografiaţi-l, că mi-e teamă să-l fotografiez eu, să nu cumva să dispară". Erau patru vulturi cu aripile desfăcute la cele patru colţuri, dar el nu văzuse asta până atunci. De ce? Pentru că erau foarte erodaţi, nu se vedeau cu ochiul liber. Mi-a spus că el, cu 15 ani în urmă, încheiase cercetarea stelei, publicase şi o broşurică pe tema asta …dar acuma totul se da peste cap, nu mai corespundea cu ce publicase el. Mă întreb: când vor veni şi alţi arheologi şi istorici să facă la fel? Când vor recunoaşte că au greşit?... Treaba cu Adamclisiul este cam tot aşa. Nu se doreşte reluarea cercetărilor de la Adamclisi, pentru că s-au luat doctorate pe faptul că monumentul a fost considerat, greşit, ca roman.

– Da, grea încercare! Greu de răsturnat bolovani!... Apropo! Spuneaţi ceva ieri de Columna... de Columna «**strămoşului**», de la Roma. Aţi avut curiozitatea să citiţi ce scrie pe soclul ei?

– Nu. Nu am citit.

– Nu a fost nici pomeneală ca, pe vremea respectivă, populaţia Romei să-i ridice lui Traian vreo coloană. E un reper…Înşişi italienii recunosc asta. A fost un reper topometric care, ulterior, a fost îmbrăcat cu metopele acelea din campaniile dacice ale lui Traian. Jos, pe ea, scrie clar – noi avem replica la Muzeul de Istorie – scrie aşa : "**lui Traian ..... împăratul Germanicus" etc. etc**. Iar dedesubt, cu litere mai mici, scrie aşa: "**pentru a se arăta cât de înalt a fost locul care a fost săpat cu eforturi omeneşti" etc.** Deci columna a fost ridicată, aşa cum am spus mai înainte, ca reper topometric, şi nu în memoria "strămoşului".

– Am putea discuta mult pe tema asta. Dar călătorului îi stă bine cu drumul. De fapt, unde mergem acum?

– La Cetăţuia.

– Dacă mergeţi pe culmea principală, pe sus, pe unde umblu eu, nu vedeţi nimic, dar acolo a fost zidul acela "**chinezesc**" care începe la Orăştie şi se termină tocmai jos.

– Unde jos, la ce?

– La Jiu.

Urmarea în numărul viitor

Regalian – primul restaurator al Daciei

Conf. Univ. Dr. G.D. ISCRU

„Care era Dacia când Traian s-a hotărât, în anul 106, s-o prefacă în provincie romană?

Mai întâi *Dacia era un mare regat cu bază etnică perfect omogenă, cu tradiții istorice seculare, cu structură socială şi economică bine definită, cu o cultură înaintată ...* Aici nu e vorba ...., pur şi simplu, de un oarecare număr de triburi barbare mai mult ori mai puțin populate, locuind un teritoriu destul de întins, totuşi lipsite de solidaritate politică şi națională între ele, ci de *o națiune_conştientă de ea însăşi.* Şi în adevăr *dacii, ca națiune politică, n-au acceptat niciodată stăpânirea romană; cei care n-au căzut în cele două mari războaie s-au retras în Dacia septentrională şi de acolo – ca «daci liberi» – au invadat necontenit provincia ..., până ce la urmă romanii, sub Aurelian, s-au retras din nou pe malul drept al Dunării ..."*[1]

Am redat *ultimul cuvânt*, vorbit şi scris, al lui Vasile Pârvan, marele arheolog şi specialist al istoriei noastre vechi, după ce dăduse științei istorice monumentala sa operă, *Getica*. În puține fraze el rezumă *esențialul* despre *Dacia ca mare regat al Antichității,* despre *daci* (noi spunem: traco-geto-daci, n.n.) *ca națiune politică*, adică *alcătuitoare de Stat național*, națiune căreia îi rezumă componentele şi atributele, nelimitându-se doar s-o integreze în concept, ca pe o axiomă, națiune care *n-a acceptat niciodată stăpânirea romană*, ci a luptat continuu pentru a o înlătura. Am redat acest cuvânt al unui mare specialist care vorbea în cunoştință de cauză, ca atenționare pentru "ştiințificii" care au scris şi scriu despre aşa-zisa „romanizare" sau, mai grav, „autoromanizarea" celor rămaşi în provincie după 106 şi încă mai grav „romanizarea" „la distanță" pe întregul cuprins al Daciei neocupate de Imperiu. Am redat „cuvântul" de mai sus ca aviz chiar pentru V. Pârvan însuşi, care, paradoxal, a fost şi el atins de „aripa" respectivei teze false, fapt ce se cuvine a fi descifrat.

În acest cadru conturat succint de V. Pârvan s-a derulat, cum am spus, lupta continuă a traco-geto-dacilor ocupați de Roma Imperială până la 106, dar şi a celor liberi împotriva stăpânirii romane, pe care n-au acceptat-o niciodată. În acest cadru intră şi *REGALIAN*, *primul restaurator al Daciei*, pe care cel de-al IX-lea Congres Internațional de Dacologie îl omagiază azi, la 1750 de ani de la începutul actului său temerar.

Înainte de a intra în subiect este foarte necesar să atenționăm asupra unei mari erori care a bântuit şi încă bântuie istoriografia în domeniu – şi cea românească şi cea universală – anume, aceea de a considera pe *goți* ca prim popor migrator şi strămoşi ai germanilor de azi: în consecință, atacurile puternice din secolul al III-lea asupra imperiului ar fi fost inițiate şi desfăşurate de aceşti „migratori", singuri sau împreună cu dacii liberi, cu carpii de pildă, şi cu alte populații din „zonă". Or, cercetări relativ recente ale dacologilor noştri – Gabriel Gheorghe[2], Maria Crişan[3] – au demonstrat, în cărți publicate, că *goții n-au existat* ca atare şi că de fapt *goții au fost geți*; deci, faptele atribuite *goților* în secolele III-IV trebuie atribuite, corect, *geților*; în fond – este concluzia corectă: got = get, get = got, iar Jordanes n-a făcut nicio confuzie, cum s-a susținut şi se susține, scriind când *get*, când *got*; de altfel, opera lui priveşte, clar, „*originea şi faptele geților"*, care se mai numeau şi goți, aşa cum *dacii* se mai numeau şi *dani*. Şi continuăm lămurirea. Din poporul primordial al „vechii Europe" – arieni/pelasgi – cu centrul în Spațiul carpatic şi pericarpatic, un mare grup etnic, pe un foarte întins teritoriu, a rămas pe loc şi va constitui *prima națiune a_continentului*, națiunea traco-geto-dacă, națiune matcă, strămoşii noştri autentici. Pe măsură ce condițiile de viețuire au permis, alte două grupuri etnice mari au pornit spre Centrul, Nordul şi Vestul continentului, constituind *alte două națiuni matcă*: *celții (galii)* şi aşa numiții, istoriografic, *germani*. „German" nu este un etnonim. „German" = frate. Cuvintele frate, frăție, vin din limba poporului primordial şi sunt comune celor 3 națiuni-matcă amintite. Nemții, ei înşişi, nu şi-au spus şi nu-şi spun că sunt *germani*, ci *daci* (ich bin deutsch), iar țara lor, deşi intrată în nomenclatorul mondial ca *Germania*, ei o numesc Deutschland = Țara dacilor. Şi îşi revendică, în mod corect, ascendența ariană. Aşa-zisele „popoare" sau națiuni „germanice", în mod corect, cu limbile lor „germanice", îşi revendică aceeaşi ascendență comună: danezii (dani=daci), olandezii, suedezii, în nomenclatorul propriu rămânând ca ascendență imediată, cuvintele: *daci* sau *geți* (cazul suedezilor). Problema se impune a fi reabordată la nivelul istoriografiei şi româneşti şi mondiale. La noi, domnul Gabriel Gheorghe este un deschizător de drum în acest sens. Recent ne-a relatat că un savant englez din secolul al XVII-lea, într-o lucrare rămasă în manuscris, îi revendică pe britanici din geți.

Am dat, succint, aceste lămuriri pentru a elimina confuziile istoriografice de până acum, care umbresc aportul strămoşilor noştri autentici, traco-geto-dacii, la propria lor eliberare de sub stăpânirea Imperiului Roman.

Actul temerar al lui REGALIAN se integrează, pe de o parte, în criza generală – politică, militară, morală – care cuprinsese Imperiul în aproape întregul secol al III-lea, pe de altă parte în lupta generalizată a națiunilor cotropite şi jefuite de Roma Imperială, luptă de eliberare, în prim plan situându-se, până în secolul al IV-lea, lupta celor 3 mari națiuni-matcă menționate, la care s-au adăugat apoi atacurile popoarelor migratoare. Cu atât mai demne de apreciat ne apar figurile reprezentative ale conducătorilor şi eroilor „barbari", anonimi sau nominalizați în izvoare, precum şi meritele multora din cei pe care Istoria oficială a Imperiului – *Historia Augusta* – îi consideră „tirani", 30 la număr, în care este încadrat şi dacul REGALIAN, ajuns, ca mulți alții, comandant în armata romană şi guvernator de provincie a Imperiului.

În istoriografia românească dispunem de o amplă sinteză asupra istoriei traco-geto-dacilor, trilogia istoricului român Iosif Constantin Drăgan[4], operă marginalizată de „ştiinţificii noştri", până azi, iar pe autor l-au „gratulat" cu calificativul de tracoman. În această bună şi utilă sinteză – afectată însă de o anumită concepţie a autorului (vezi nota 4)– în volumul II, 1986, se derulează evenimentele în care se încadrează şi REGALIAN, dar în care atacurile asupra Imperiului sunt atribuite, după menţionata „tradiţie" istoriografică românească şi mondială, aproape în totalitate, goţilor ca prim popor migrator. O „reatribuire" a acestor lupte, rezolvă însă problema: *daco-geţii liberi au fost cei care au atacat continuu Imperiul*. Autorul ţine însă să nu „deranjeze" prea tare amintirea imperiului, să-l împace oarecum, spre final, cu autohtonii cotropiţi şi jefuiţi, atribuindu-i imperiului meritul de a fi realizat, în fond, unitatea lumii „trace" – chiar aşa, jefuită cum a fost! De aici titlul volumului 3: *Imperiul romano-trac*. Precizăm că strămoşii noştri traco-geto-daci n-au avut veleităţi imperiale. Cât despre unitatea lumii trace în cuprinsul imperiului – o socotim o figură de stil!

Istoriografia noastră academică nu l-a menţionat pe REGALIAN, cu fapta lui temerară, nici după editarea izvoarelor externe, în crestomaţie, în colecţia cunoscută (*Fontes...*, vol.II, 1970), nici după expunerea evenimentelor în volumul II al istoricului amintit, pe care, cum am spus, l-a marginalizat pe nedrept.

În 1998, domnul Ion Pachia Tatomirescu de la Timişoara i-a consacrat lui REGALIAN un studiu special inclus, cu o redacţie şi în engleză[5] , într-o carte. Studiul ne pune în evidenţă, într-o lucrare independentă, după izvoare, pe eroul-martir al dacilor de la mijlocul secolului III, îi reconstituie Domnia, 258-268, după izvoare scrise şi numismatice, prezintă şi pe soţia sa, care îi urmează la Domnie, Sulpicia Druantila (268-270), le dă la amândoi imaginea după monedele emise în vremea lor. Studiul nu este lipsit însă de unele „scăpări" şi contradicţii, dar mai ales este tributar tezei false a romanizării, eroare care-l duce, în final, pe autor la concluzia că în acelaşi an , 270, Aurelian – după ce şi Sulpicia Druantila dispare, nu ni se spune în ce fel – ajunge şi împăratul .... Dacoromâniei, fosta Dacoromânia liberă a lui REGALIAN, dar şi în mult visatu-i tron împărătesc de la Roma (*op. cit.*p.40) – şi cu aceasta se reintră în .... „normal", probabil urmând a se relua „romanizarea"… Dar studiul se încheie aici. Altfel spus, totul fusese în zadar. Dacoromânia abia eliberată reintra în Imperiul „restaurat" de Aurelian… Nu sunt doar stângăcii de autor ci şi, efectiv, „încurcături" în interpretare, în fond erori ştiinţifice.

Din punctul de vedere al luptei provinciilor pentru eliberarea din Imperiu, inclusiv al luptei traco-geto-dacilor, cadrul în care apare REGALIAN este exemplar. Imperiul acorda subsidii autohtonilor de la graniţă, liberi, dar când înceta cu subsidiile, aceştia reluau atacurile. După câteva asemenea incursiuni anterioare, în 256, forţe unite ale geto-dacilor liberi atacă Dacia romană şi o ocupă. Carpii rămân aci, stăpâni, iar geţii trec Dunărea în Moesia, Tracia şi Macedonia, atacă Salonicul; alţii, pe Mare, trec în Anatolia, înconjoară Marea Getică / Neagră pe la Răsărit, atacă oraşul Trapezunt, îl ocupă şi iau pradă bogată, apoi, cu flota, pe Mare, ajung în Crimeea. În fond, era peste tot pământul lor, asupra căruia Roma Imperială îşi instalase stăpânirea. Acum însă tot mai greu de menţinut.

Carpii rămăseseră stăpâni în fosta provincie romană Dacia – fostă, căci acum era liberă! – generalul Marcus Acilius Aureolus – „unul din cei mai străluciţi generali ai Imperiului în vremea lui Gallienus" (I.C. Drăgan –II p.159), ajuns comandant al cavaleriei imperiale – dacul Aureolus, deci, era proclamat împărat în Galia, iar împăratul „legitim" Gallienus e ucis în lupta cu acesta (*ibidem*), moare însă şi el în lupta cu noul împărat. Sintetizând, din punct de vedere militar, Domnia lui Gallienus, I.C. Drăgan spune că acesta, cea mai mare parte a timpului şi-a petrecut-o în tabere militare, încercând să stăvilească năvălirile „barbarilor" (în fond, conaţionali liberi ai fraţilor din teritoriile ocupate) şi să pună capăt uzurpărilor care s-au ţinut lanţ cât a fost el împărat *(ibidem* p.160). Erau, acei „tirani", uzurpatorii, încondeiaţi astfel de istoria oficială a imperiului. Geto-dacii, dar şi fraţii lor „germani" şi alte populaţii au revenit la atac în 262-264, în 269-270, în alianţă în 276, au pătruns din nou adânc în Imperiu.

Iată un „cadru" prielnic şi pentru „uzurpatorul" – în fond *eliberatorul, restauratorul* – REGALIAN, precedat, în zonă, de un alt general, probabil tot geto-dac şi acesta, INGENUUS.

Şi iată totuşi ce se îndură să spună istoria oficială a Imperiului – Historia Augusta – despre aceşti doi „uzurpatori", încadraţi între cei „30 de tirani". „Momentul", deci, era prielnic. În Dacia nord-dunăreană, până atunci ocupată de romani, intraseră şi stăpâneau carpii, iar fraţii lor geţi trecuseră Dunărea şi prădau Imperiul. În acest context, generalul INGENUUS a fost proclamat împărat de către legiunile din Moesia, având şi asentimentul celor din provincia Pannonia. Era un *general capabil* – îl aprecia Historia Augusta. „*Cu vitejia sa ar fi putut să însănătoşească Statul (Imperiul) sleit de puteri. Era foarte preţuit de soldaţii săi, care în timpul scurtei sale Domnii n-au îngrijit mai bine de Stat decât atunci* (desigur, în apărarea hotarelor- n.n.). La scurt timp însă, acest „uzurpator" cade ucis în luptă de împăratul „legitim" Gallienus – încheie sec scriitorii Historiei Auguste. Au totuşi „îndrăzneală" aceşti scriitori oficiali să spună despre Gallienus, cel mare meşter în comploturi şi cruzimi, că „s-a purtat cu mare cruzime faţă de toţi locuitorii Moesiei, atât militari, cât şi civili".

„*În sfârşit* – continuă Historia Augusta – **REGALIAN** (în text, Regilian, o posibilă eroare), *care îndeplinea funcţia de comandant militar în Illyria, a fost făcut împărat de locuitorii din Moesia* (tot cei din Moesia, cunoscuţi pentru temeritatea lor, n.n.), *care fuseseră învinşi împreună cu Ingenuus şi faţă de rudele cărora Gallienus se purtase cu cruzime"*. Era, generalul REGALIAN, notează mai departe scriitorii Istoriei Auguste, „*un bărbat priceput în treburile militare şi"* - nota bene, n.n. –„ *suspect lui Gallienus încă de mai dinainte, deoarece se părea că e* ***demn de Domnie"***. Se spune – continuă sursa citată –„ *că* ***era de neam dacic, fiind chiar rudă cu însuşi Decebal***."

În condiţiile amintite mai sus, când *Dacia întreagă avea un împărat*, chiar dacă „uzurpator" în mentalitatea imperială, proclamat ca atare la hotarul sudic al Daciei sud-dunărene, în timp ce în fosta „Dacia capta", acum liberă şi ea, stăpâneau fraţii săi carpii, iar alţi fraţi traco-geto-daci practic controlau întreaga zonă dunăreană, era imposibil ca acest urmaş al lui Decebal să nu se fi implicat în puternica acţiune eliberatoare. Nu mai avem menţiuni despre el în izvoare şi ştim că multe au fost pierdute sau distruse. Ştim însă că Gallienus nu l-a putut învinge în luptă directă şi a trebuit să pună la cale un complot căruia Regalian i-a căzut victimă. I.C. Drăgan, „după mai multe izvoare", pe care însă nu le citează în pagină, ci doar în Bibliografia cărţii, reţine ca dată a asasinării prin complot a lui Regalian, august 263, dar domnul I.P. Tatomirescu, după emisiunile monetare, propune data de 268, după care i-ar fi urmat la Domnie soţia sa, Sulpicia Druantila, până în 270. Evident, nu e totuna să conduci o Dacie liberă 5 ani (după 256) sau 10 ani (până în 268). Oricum însă, fosta *„Dacia capta" rămânea liberă*, sub *carpii care intraseră aci după 256*. Iar dacului Aurelian, ajuns împărat „legitim" la Roma, i-a trebuit un mare efort pentru „restaurarea" Imperiului. Scriitorii Istoriei Auguste notează: ***Aurelian*****,** *„ văzând că Illyria a fost devastată, iar Moesia pierdută şi nemaisperând să mai poată păstra Dacia transdanubiană, provincia care o crease Traian, el a părăsit-o şi a retras armata şi pe provinciali"*; pe aceştia din urmă i-a aşezat în Moesia şi a numit-o „Dacia sa". Evident, nu poate fi vorba de retragerea întregii populaţii, ci de plecarea celor care aveau cu adevărat motiv să plece. Se cunoaşte că fiscul imperial era excesiv pentru cei învinşi şi cuceriţi şi funcţionarii lui erau primii motivaţi să părăsească provincia abandonată, împreună cu alţii care nu aveau nici ei motiv să rămână. Şi Eutropius, mai târziu, confirmă că *„ la începutul Domniei lui Aurelian Dacia pe care Traian o alipise imperiului dincolo de Dunăre, a fost pierdută, împăratul nu mai avea nici o nădejde s-o poată păstra*"– îl citează pe Eutropius I.C. Drăgan (*op.cit.*II, p.189). Şi alte izvoare confirmă părăsirea Daciei nord-dunărene, cea ocupată în 106, dar şi „restaurarea" imperiului de către împăratul Aurelian.

Aici, o discuţie se impune. Prin foarte importantul act de eliberare de după 256, când a început invazia carpilor şi a altor geto-daci liberi şi care au atacat continuu, în tot deceniul al 6-lea, până în 270, revenind încă în 276, act în care, din 258, va fi fost implicat timp de 5 sau 10 ani şi Regalian şi când nici sudul Dunării nu mai era controlat de romani (vezi mai sus: Illyria devastată, Moesia pierdută), *Dacia întreagă devenea liberă.* După care îi va fi trebuit un mare efort şi mult timp lui Aurelian, începând cu 270, când devine împărat „legitim", pentru a reintegra provinciile sud-dunărene în imperiu, provincii în care, apoi, să-şi retragă trupele şi administraţia din „Dacia transdanubiană", care *rămânea liberă.* Este foarte posibil – cum intuieşte istoricul I.C. Drăgan dar merge cu ipoteza prea departe – ca înţeleptul dac Aurelian – „Divinul", „restauratorul" – să fi recurs la o tactică „tradiţională", ce se va generaliza în timp, aceea de a acorda anumite facilităţi „barbarilor" între care stipendii, recrutarea în armata romană ş.a., pentru a nu mai ataca ei şi, în plus, pentru a apăra şi graniţa imperiului, în zonă. Această „zăbavă" ar prelungi evenimentele „retragerii aureliene" din fosta provincie transdanubiană – pe care, oricum imperiul n-o mai controla, – până în 274. Dar linişte n-a fost la Dunăre – poate stipendiile sau alte facilităţi n-au fost îndestulătoare – căci geto-dacii (nu goţii sau, dacă vreţi, goţii care, de fapt, erau geţi) au revenit la atac în 276, ajungând până în Cilicia (I.C. Drăgan,*op.cit.* p.167).

Reţinem, deci, că din vremea împăratului Gallienus, după ce carpii au ocupat fosta „Dacia capta" iar în evenimente se va fi implicat după 258 şi REGALIAN, *„ un bărbat priceput în treburile militare",* această fostă provincie romană n-a mai fost controlată de Roma Imperială. *Era,* deci *liberă.* În acest „cadru", de eliberare, se profilează, prin urmare, figura generalului suspect mai dinainte lui Gallienus, fiindcă se părea *a fi „ demn de Domnie"* – REGALIAN, *„ de neam dac, fiind chiar rudă cu însuşi Decebal*", cum reţin scriitorii Istoriei Auguste.

Desigur, distrugerea puternicului Stat naţional al geto-dacilor condus de Decebal, în 106, centrul cultic al întregii Dacii libere de atunci, uciderile din cele două mari războaie şi ulterior jefuirea sistematică a „provinciei" imperiale, ultima cucerită de romani, a fost o mare lovitură pentru întreaga Dacie, atât cea nord-dunăreană, cât şi cea deja ocupată până la Dunăre. Aceasta n-a însemnat însă că forţele naţiunii traco-geto-dacilor au fost anulate – şi imperiul le-a cunoscut din plin în cei 150 de ani de stăpânire transdanubiană. Acum, în contextul marii crize politice, militare şi morale din aproape întregul secol al III-lea, împletită cu lupta cvasigenerală de eliberare a provinciilor de margine, Imperiul „bate în retragere", aproape generalizând „tactica" stipendiilor şi a altor facilităţi pentru a-şi apăra graniţele, în condiţiile în care marea migraţie din Răsărit „bătea la uşă" şi nici geto-dacii liberi nu stăteau în espectativă. De pildă, în 297 carpii atacă din nou, dar acum imperiul, sub Diocleţian (284-305), se redresase, iar Cezarul său, getul Galeriu, i-a respins şi, conştient de sentimentele romano-fobe ale conaţionalilor săi, 15 ani a ţinut sub observaţie zona dunăreană, din porunca Augustului său reformator, când acţionând în forţă, când probabil recurgând la tactica facilităţilor. Căci îi trebuiau ostaşi de încredere în războiul cu Orientul şi nu numai, iar în luptătorii săi de la Dunăre avea încredere. La dacii „transdanubieni", acum liberi, fără îndoială şi la fraţii din Sudul Dunării, rămaşi sub Imperiu, în pofida eventualelor facilităţi acordate, a rămas şi s-a amplificat – în noile condiţii – ura faţă de imperiul cotropitor şi jefuitor. Ura aceasta nu şi-a putut-o stăpâni nici getul Galeriu, când augustul său socru, Diocleţian, l-a înălţat în demnitatea de împărat, în 305, el

retrăgându-se între particulari. Ne spune Lactanțiu, acest „Cicero al creştinilor" care îl urăşte pe Galeriu pentru persecuțiile față de creştini până către sfârşitul Domniei, când a dat totuşi primul edict de toleranță pentru creştinism în imperiu. Îl caracterizează pe acest get ajuns împărat ca pe o „fiară" care *„avea o sălbăticie şi cruzime înnăscute*" pentru romani*, „cu totul străine de sângele de roman".* El, Lactanțiu, ştie că Galeriu, când a primit titlul de împărat, *„a declarat că este duşmanul numelui de roman şi că vrea să schimbe titulatura imperiului roman cu aceea de imperiu dacic*", şi chiar în anul următor, 306*, „a îndrăznit - adaugă Lactanțiu – să procedeze cu romanii şi cu supuşii lor la fel cum – recunoaşte creştinul roman – au procedat strămoşii noştri cu cei învinşi, conform legilor războiului"* – adică să-i pună să plătească şi ei, romanii, impozit – deoarece ştia bine Galeriu că şi părinții lui geto-daci din nordul Dunării după anul fatidic 106 au fost supuşi recensământului, în vederea impozitării, de către împăratul Traian, „după ce acesta i-a învins pe dacii care reluaseră luptele cu încăpățânare" după primul război din 101/102, i-a impozitat, „drept pedeapsă"[10]. Galeriu, după ce îşi va fi reglementat în vreun fel raporturile cu conaționalii săi „transdanubieni" şi a cultivat relații bune şi cu frații lor din sudul fluviului, a recrutat masiv ostaşi din rândurile lor pentru războiul cu parții şi nu numai. Pe Arcul de triumf de la Salonic, al lui Galeriu, ridicat în urma victoriilor obținute, încă se observau bine, la sfârşitul secolului al XIX-lea, scene din războiul cu parții, în care apar trupele de geto-daci cu simbolul lor vexilologic. Şi Constantin cel Mare a avut un cult pentru strămoşii lui traco-geto-daci, ceea ce s-a văzut, între altele, pe Arcul său de triumf „oferit" de senatul roman după „pacificarea" „cetății eterne", Arc pe care împăratul a dispus să se instaleze pe frontispiciu, de o parte şi de alta, câte 4 statui uriaşe, de câte 3 metri, de daci, *pileati*, dar şi *comati*, să „vegheze" ei, dacii, intrarea şi ieşirea în şi din Roma. Desigur, şi de aici înainte, în noua ascensiune a Imperiului sub împărații de origine traco-geto-dacă, de la Maximin Tracul (235-238) la Focas (602-610), vor fi fost raporturi de „bună vecinătate" cu „transdanubienii" liberi, alternând şi cu unele mai încordate, în condițiile migrațiilor, căci şi aceştia simțeau nevoia unei protecții din partea unei mari puteri a vremii, dar o protecție adevărată, deşi Imperiul*, ca orice imperiu*, a încercat să reintegreze pe „transdanubieni" şi chiar să ajungă la întinderea de odinioară. În condițiile creştinării în rit ortodox/răsăritean a traco-geto-dacilor, inclusiv a „transdanubienilor", aceste raporturi de bună vecinătate se vor fi consolidat şi până la marea schismă creştină (1054) dar şi după ce se vor fi reluat , după devastatoarele cruciade. Probă – raporturile bune ale primilor noştri cnezi şi voievozi cu Bizanțul, iar ulterior ale Domnilor „întemeietori" de Țară.

Prin urmare, ampla schimbare de tactică a Imperiului din ultima treime a secolului al III-lea va fi deschis un capitol nou în relațiile acestuia cu dacii liberi „transdanubieni". De ce nu şi în atitudinea sa față de frații din sudul Dunării!? Dar răul pricinuit tuturor acestora prin cei 335 de ani de hărțuieli şi mari războaie, din 229 î.Hs. la 106 d.Hs., cu jaful care le-a însoțit şi le-a urmat, rămânea un *rău* ireparabil. E drept, geto-dacii liberi, deşi cu destulă greutate, au ajuns la un *modus vivendi* cu migratorii. Ba chiar un prinț *valah*, de pildă, Ramnung, îl onora pe teribilul Atila, venind la nunta acestuia însoțit de 700 de viteji (îşi lua valahul gardă de protecție, căci nu putea şti în ce dispoziție va găsi pe imprevizibila căpetenie a hunilor), dar rezistența autohtonilor în fața migratorilor fusese grav afectată. Eliberarea fostei „Dacia capta" şi reconsolidarea puterii geto-dacilor au avut menirea să le reîntărească forța de rezistență în perspectiva migrațiilor.

Iată de ce, o dată în plus, ne apare atât de important Actul temerar al lui REGALIAN, vrednicul urmaş al Marelui Rege, erou şi martir al neamului său, Decebal. REGALIAN a rămas el însuşi pentru noi, *un erou şi un martir.* El este, cum am spus, primul *restaurator al Daciei libere*. De la el, istoria noastră națională s-a derulat, printre vicisitudinile vremurilor, *sub semnul planului dacic, care ne-a traversat epocile şi încă ne animă,* plan la împlinirea căruia vedem în țara noastră *Dacia modernă.*

NOTE

1. Vasile Pârvan, *Dacia. Civilizațiile străvechi din regiunile carpato-danubiene*, ed. de Radu Vulpe, ed. a treia, revăzută şi adnotată. Ed. Ştiințifică ,Bucureşti, 1958, p.147-148, s.n..

2. Gabriel Gheorghe, *Studiu introductiv* la: Jordanes*, De origine actividque getarum. Despre originea şi faptele geților.* Traducere de prof. Darbus Popescu. Ed. îngrijită de Gabriel Gheorghe, Fundația Gândirea, Bucureşti, 2001, pp. V-LII. Deci un studiu substanțial ,dens, de 47 de pagini. Dl. G.G. are în pregătire un întreg volum consacrat acestei chestiuni.

3. Maria Crişan, *Studii de Dacologie*, Ed. Verus, Bucureşti, 2002; *Cărturari nordici despre geți şi limba lor scrisă,* ed. a doua revizuită şi adăugită. Ed.Arvin press, Bucureşti, 2004; *Culegere de microstudii şi articole,* Ed. Arvin press. Bucureşti 2006; *A doua culegere de microstudii şi articole*, Ed. Arvin press, Bucureşti 2006; Carolus Lundius, *Zamolxis, primul legiuitor al geților*. Cuvânt înainte de dr. Napoleon Săvescu. Traducere şi note adăugitoare de Maria Crişan, Ex.Axa, f.l. ,2002, cu o a doua ediție, bilingvă (română şi engleză), în 2004, ed. Biblioteca Bucureştilor.

4. Iosif Constantin Drăgan, *Noi, tracii. Istoria multimilenară a neamului românesc*, vol. I, Scrisul românesc, Craiova, 1976, 318 p; vol. II *Mileniul imperial al Daciei.* Ed. Ştiințifică şi enciclopedică, Bucureşti,1986, 285 p.; Vol. III **,** *Imperiul romano-trac*, Ed. Europa Nova, Bucureşti, 2000, 319 p. Deci, un Tratat de peste 900 p. Titlurile celor 3 volume sunt inadecvate, improprii, căci în cuprins nu este vorba numai despre traci (o altă confuzie, care persistă), că strămoşii noştri n-au avut aspirații imperiale, iar „Imperiul romano-trac" nu poate fi acceptat decât ca „figură de stil".

5. Ion Pachia Tatomirescu, *Dacormânia lui Regalian (258-268/270 .D.H.),* Ed. Aethicus, Timişoara ,1998.

6. Fontes.... II, p.105

7. Ibidem, s.n

8. Ibidem, p.109, s.n.

9. Ibidem, p.39, s.n.

10. Ibidem, p.7, s.n.

O descoperire care poate rescrie istoria

Vlad CONSTANTIN

Arheologii sătmăreni au descoperit cel mai mare cimitir din arealul dacic, cu ocazia săpăturilor efectuate pe şantierul arheologic de la Malaia Kopania, din Ucraina, aflat la 20 de kilometri de graniţa cu România. Şeful Secţiei de Arheologie din cadrul Muzeului Judeţean Satu Mare, Robert Gindele, a declarat, marţi, că **cimitirul de la Malaia Kopania** reprezintă cea mai mare descoperire dacică de până acum.

"Este vorba despre un cimitir de incineraţie în care am descoperit până acum zeci de **morminte**. Defuncţii au fost puşi pe rug, osemintele calcinate depuse în urne şi îngropate în pământ", a declarat arheologul Robert Gindele, după închiderea unei noi sesiuni de cercetări în zonă. Acesta a precizat că în **mormintele** de femei au fost descoperite

bijuterii, fibule, catarame, inele şi verigi, în timp ce în mormintele bărbaţilor au fost descoperite arme, printre care şi unele foarte spectaculoase, precum spade îndoite, o armă specială numită fica - un fel de sabie cu un singur tăiş, pinteni, vârfuri de lance şi alte obiecte. Robert Gindele a spus că **descoperirea** este foarte importantă, având în vedere că ritualul de înmormântare al dacilor este foarte puţin cunoscut, iar cimitirul de la Malaia Kopania este cea mai mare necropolă dacică descoperită vreodată.

"La **Malaia Kopania** am descoperit mai multe morminte decât au fost descoperite vreodată în tot arealul Marii Dacii. Fără îndoială, vor fi câteva sute pe când vom finaliza cercetările. Sută la sută putem spune că aici va fi cercetată cea mai mare necropolă de pe tot arealul culturii dacice", a spus Gindele. Acesta a menţionat că mormintele datează din perioada lui **Burebista**, fiind descoperită şi o monedă grecească din argint din acea perioadă.

Anul trecut, în cetatea de la **Malaia Kopania** au fost descoperite şi urmele unui atelier de turnat fier, inclusiv bucăţi de fier neprelucrat care urmau să fie topite, o monetărie şi un atelier de confecţionat râşniţe pentru măcinatul grâului. Acesta este al doilea **cimitir-cetate dacic descoperit**, pe lângă cel din Zemplen – Slovacia, aflat la 200 de kilometri de graniţa cu România.

Şantierul arheologic de la Malaia Kopania se află la 20 de kilometri de graniţa cu România, la intrarea Tisei în bazinul Maramureşului istoric. Situl arheologic de la **Malaia Kopania** a fost deschis în urmă cu 20 de ani, iar din anul 2002 o echipă de arheologi de la Muzeul Judeţean Satu Mare, formată din directorul Viorel Ciubotă, şeful de secţie Robert Gindele şi arheologii Liviu Marta şi Zoltan Cardoş, împreună cu arheologi de la Universitatea Naţională din Ujgorod – Ucraina, au făcut constant **săpături** în acest loc.

Cuvinte vechi (III)

Mioara CĂLUŞIȚĂ-ALECU

Asemănarea limbii române cu latina a făcut pe mulți lingviști să se bazeze în studiul ei pe ipoteza că ea provine din limba adusă, la începutul erei noastre, de cuceritorii romani conduși de Traian. Rezonanța unor cuvinte românești cu cele slave a dus la ipoteza că ele ar fi adoptate din limbile slave.

Un studiu atent dovedește, însă, că cea mai mare parte din cuvintele românești sunt într-o formă mai veche decât cuvintele latine sau slave, deci nu provin din aceste limbi. Comparația cu limba sanscrită dovedește, în multe cazuri aceasta, deoarece sanscrita este o limbă ariană veche care nu mai era vorbită curent, înainte de întemeierea Romei, iar locuitorii Daciei n-au mai fost în contact cu ea dinainte de era noastră. Limba sanscrită a fost studiată și disciplinată de savanții arieni după reguli gramaticale. Așa cum arăta Amita Bhose, ei au numit această limbă „sama skrita", adică cea mai fixată, cuvânt devenit „sanscrita". Și în **Dictionnaire sanscrit-français, de Leupol L., Burnouf E., Libr. Maisonneuve, Paris, 1866, (DS),** p.705, limba sanscrită era definită ca o limbă regularizată. Ea a fost ulterior considerată sfântă fiindcă în ea s-au scris cărțile sfinte.

Cartea **Cronică getă apocrifă pe plăci de plumb,** publicată de **Dan Romalo** în **2005**, la **ed. Alcor**, vădește originea arhaică a multor cuvinte românești.

În continuare, studiez o seamă de cuvinte românești străduindu-mă să le argumentez vechimea.

Abur este un cuvânt recunoscut ca autohton, deoarece are corespondent numai în albaneză pe *avull*. Încerc să-l analizez ca în limba sanscrită. Este format din rădăcina *bur,* care este înrudit cu a bura, boare, poate și cu *burniță, brumă* sau *буря* din rusă. Prefixul *a lung* există în mai multe limbi și este foarte frecvent în limbile română și sanscrită. El indică o precizare, o apropiere de subtext, ca în cazurile: a duce și a aduce, a părea și a apărea, a sorta și a asorta, facere și afacere, nume și anume... În unele cazuri, cuvântul de bază a ieșit din uz, ca în cuvintele amintire, aruncare... În cazul în care cuvântul arată o caracteristică a spațiului sau o culoare, prefixul *a lung* sugerează o extindere. Este cazul cuvântului **amurg** și a culorii *murg,* care acum se mai utilizează numai relativ la cai.

Ba este o negație care *indică cealaltă alternativă*. Nu are corespondent ca atare în latină sau slavă, deși unele dicționare fac trimitere la limba bulgară. **Ba** este un adverb autohton foarte vechi. El a intrat în alcătuirea unor cuvinte formate într-o epocă arhaică, cuvinte care au evoluat mult, încât acum nu li se mai descifrează alcătuirea, ca: *balaie* (neneagră), *babord... Bătrân* a însemnat ne trân-tânăr?

Balaur, numele unui animal fantastic, este autohton. Silaba *ur* sugerează forță, persistență, ca în: bour, turmă, a ura, ură, uriaș, urmă, urs, ursită... În limba sanscrită, substantivul *bala* înseamnă forță, vigoare, talie mare, iar ca adjectiv, puternic (DS, p. 461). În română, *bal* sau *bala* intră, ca și în limba sanscrită, în denumirea unor obiecte, nume de zei sau de conducători, sugerând puterea, măreția acestora. *Baltag*ul era o armă periculoasă, *Decebal* era un conducător dac puternic.

Ban era o demnitate administrativă; odinioară a denumit și pe guvernatorul Olteniei. Cuvântul nu are corespondent înrudit în latină, franceză sau slavă. În sârbă sau croată poate fi o moștenire autohtonă. În multe cuvinte din limba română, rădăcina *ban* indică legătură, ca în: *bandă, bantă, bancă* pe care stau mai mulți oameni,... Poate a indicat și legături comerciale, ca în limba sanscrită în care există *bānij* (pronunțat banigi, negustor) și *bānija* (negoț), (conform DS, p. 463). Aceasta ar putea justifica existența cuvântului românesc **ban,** – monedă – căruia în latină îi corespunde „pecunia". Denumirea de bancă de credit a intrat în limba română prin filieră franceză. În această limbă, ca și în italiană, există cuvinte cu morfemul *ban* care nu se întâlnesc în latina clasică, dar nu și cuvântul „bani".

Este probabil ca cuvântul „ban" să fie înrudit cu *pan*, stăpân, domn în limba polonă și cu *jupân* și *stăpân*, cuvinte considerate de dicționare că provin din *zuponŭ* și *stopanŭ* din vechia slavă.

Bucurie are, în limba română, cuvinte înrudite, mai ales toponime ca: *Bucura* (jud. Mehedinți), *Bucuroaia* (jud. Bihor).... În albaneză îi corespunde *bukuri,* care înseamnă frumusețe. Este probabil un cuvânt vechi autohton care amintește și pe ciobanul *Bucur,* întemeietorul legendar al orașului *Bucureşti.* N. Miulescu punea cuvântul „bucurie" în legătură cu sărbătoarea recoltei și a producției păstorești care era patronată de zeul *Bacchus*. Așa cum presupunea

N. Miulescu, este posibil ca aceasta să fi avut loc în târguri, care ar fi luat nume înrudite cu al zeului. În latină, *bacchor* însemna a serba misterele lui Bacchus.

Gard nu are cuvinte înrudite în latină sau slavă. În albaneză îi este înrudit *garu, gardh*. În sanscrită ar fi *gada* care indică tot ce acoperă, protejează, constituie un obstacol (DS, p. 208). Cuvântul românesc cu *r*, s-ar putea să fie într-o formă mai veche decât cel sanscrit. Unele cuvintele înrudite din limba română sunt greu de identificat, deoarece au suferit modificări, ceea ce le argumentează vechimea. *Garde* şi *gare* din limba franceză şi cuvintele înrudite cu acestea dovedesc că „gard" este un cuvânt cu rădăcini în arhaica limbă comună ariană, adică este autohton.

Gata are cuvinte înrudite în albaneză (*gat*) şi în slavă (*ăoňoâo*, în rusă). În română este vechi, deoarece a creat şi cuvinte înrudite: *a găta, a găti, a se găti*... În limba sanscrită (DS, p. 209) se explică şi logica după care a fost creat: *ta*-acela, *ga*-care se mişcă, a ieşit. Pe plăcile de plumb geto-dace nr. 21, 25, 42, *gato* înseamnă poartă, ca şi *gate* în engleză. Este probabil că „gata" este un cuvânt autohton, din vechia limbă comună.

Iubire este cuvânt înrudit cu *любовь* din rusă, dar nu descinde din acesta, deoarece pe placa de plumb nr. 107 era inscripţionat *iubio* – cu iubire – cu sute de ani înainte ca strămoşii românilor să fi avut contact cu slavii.

Luptă corespunde în latină la *luctatus*, în franceză la *lutte*... În baza ipotezei că limbile evoluează spre a micşora efortul de pronunţare şi de recepţie, trebuie să recunoaştem că „luptă" este un cuvânt într-un stadiu mai vechi decât corespondentul lui latin, deci nu descinde din acesta.

Lingviştilor consacraţi le este greu să admită că *pt* nu provine din *ct*, deoarece sunt prea multe cuvinte româneşti care conţin **pt**, ca: *copt, drept, făptură, înfipt, înţelept, lapte, rupt*... care nu au un corespondent latin care să conţină *pt*, deşi *pt* se întâlneşte în cuvinte latine ca optimus, optivus...

Pe plăca de plumb nr. 121, este scris *fapto,* însemnând să făptuiesc, de la verbul a **făptui.**

Evoluţia limbii continuă. *Pt* a devenit *ct* în cuvântul „fruct", dar a rămas în a se *înfrupta*.

În cartea **Contribuţii la cunoaşterea limbii dacilor, de Aurel Berinde şi Simion Lugojan,** se citează cuvântul sanscrit *glapta*, înrudit cu **lapte** din română, *lac,lactis* din latină, *lait* din franceză...

Vechimea cuvântului „luptă" este argumentată de rădăcina sanscrită *lup*, care sugerează dezrobire, ucidere (DS, p. 556), şi de existenţa cuvântului *lupus* şi în latină. Lupta este *ta*-aceea care *lup*-ucide, dezrobeşte.

Sare este un cuvânt vechi autohton. Cuvintele înrudite, din latină: *salio*= a sări şi a sări şi rusă *соль*= sare, au rădăcini cu *l*, nu cu *r,* deci sunt mai noi. Sunetul **l** se pronunţă mai uşor ca r, deci evoluţia normală este de la **r** la **l**. Cuvântul corespunzător sanscrit a păstrat pe *r*. În denumirea de „salină", apărută probabil sub influenţă latină, s-a păstrat *l.*

A **sări** are corespondent în latină *salio,-ire*, a sări, iar în limba sanscrită îi corespunde *sara*, mers, mişcare, săgeată, sărătură, cădere de apă,...(DS, p.697).

Tare este un adjectiv care n-are cuvinte înrudite în limbile slave sau albaneză. În latină se presupune că ar corespunde la *talem*, cuvânt care nu există în dicţionarul de I. Nădejde şi A. Nădejde-Gesticone. I. I. Russu considera că tare este cuvânt autohton. Aceasta se poate dovedi şi prin exemple din limba sanscrită, în care adjectivul *târa* înseamnă „pătrunzător, agreabil, clar", iar substantivul *tāra*, „stea, pupila ochiului"...(DS, p. 290). Oare „tare" este înrudit cu *très* din limba franceză?

A **trăi** conţine rădăcina *tra* care a generat multe cuvinte înrudite cu *trai, tradiţie, a trage*... Această radăcină există în limbile latine şi slave. În limba sanscrită, îi corespunde rădăcina transcenderii *tr* (pronunţă tri), care a generat multe cuvinte. „A trăi" este foarte probabil autohton deoarece, deşi unele dicţionare îl pun în legătură cu un *trajati* din vechia slavă, acest cuvânt nu a fost moştenit de actualele limbi slave, în care, ca şi în latină, „a trăi" este legat de cuvântul „viaţă": vivere în latină, *жить* în rusă.

Limba română, deşi a fost influenţată şi de limbile altor popoare cu care a fost în contact, îşi vădeşte vechimea – descendenţa din arhaica limbă ariană comună . Studiul ei ilustrează gândirea şi viaţa strămoşilor. Comparaţia ei cu alte limbi ariene ar putea argumenta istoria poporului român.

Dacă doriţi un abonament la
DACIA MAGAZIN
Trimiteţi prin mandat poştal suma de 35 lei pe adresa: Daniela Gridan, 335700, Orăştie, Piaţa Victoriei 20. Veţi primi începând cu luna următoare douăsprezece numere ale publicaţiei noastre.
Vă rugăm să specificaţi pe mandat adresa poştală corectă la care doriţi să primiţi revista.

Basarabia înainte de Homer

Gheorghe ŞEITAN

În vremuri foarte îndepărtate a existat în Dacia un centru de comandă universal, condus de către un rege al regilor, amănunt care astăzi nus e mai ştie, dar care poate fi probat arheologic prin existența cerbului Sarabha precum şi prin legendele getice, eline şi hinduse cu privire la capturarea unei Sarabha din tradițiile orale şi scrise (1).

De existența acestui Rege al Lumii, rege şi zeu în acelaşi timp, se leagă numele de Basarabă, ca denumire a unei caste conducătoare din care se recrutau regii şi preoții şi denumirea de Basarabia, ca topos mitic getic, despre care vom vorbi în cele ce urmează.

În Basarabia de astăzi, la nici 300 kilometri depărtare de Agighiol – România, unde s-a descoperit celebrul tezaur getic datând din secolul 4 î.H., cel decorat cu cerbul Sarabha, se află mânăstirea creştin-ortodoxă Căpriana, a cărei legendă de întemeiere pune întâmplările pe seama voievodului Ştefan cel Mare.

Se spune că, odată, voievodul Moldovei, întorcându-se dintr-o bătălie, în drum către cetatea de scaun, a făcut popas în codrii Lăpuşnei. La un moment dat, pe când se odihneau cu toții, oşteni şi domn, au văzut cum o căprioară urmărită de o haită de lupi, a năvălit în tabăra voievodală şi s-a aşezat în mijloc, căutând scăpare de fiarele ce o vânau. Ştefan cel Mare a luat întâmplarea respectivă drept un semn divin şi a zidit pe locul de oprire al căprioarei o mânăstire cu numele de Căpriana, în amintirea animalului ceresc.

Însă, după cum arată mitropolitul Nestor Vornicescu (2), documentele istorice atestă existența încă de la 1359 a unei mânăstiri în codrii Lăpuşnei, ceea ce dovedeşte că nu Ştefan cel Mare este ctitorul Căprianei, mânăstirea fiind mult mai veche. Căpriana cea veche s-ar fi aflat, aşa cum spun aceleaşi documente, la izvoarele râului Vâşnevăț, iar acest amănunt dă alte indicii cu privire la vechimea antică, precreştină a unei astfel de zidiri cu caracter religios.

În primul rând, situarea la izvoare constituie locul cu predilecție al templelor consacrate divinităților stăpâne peste ape, iar în al doilea rând, numele de Vâşnevăț este identic ca formă şi conținut cu sanscritul „vaişnava“, adică consacrat lui Vishnu. Pentru noi este semnificativă această asociere între un templu de la izvoarele unei ape curgătoare, Vishnu, şi simbolul curgerii pe care îl îmbracă căprioara, întrucât sunt motive să credem că mânăstirea Căpriana continuă, de fapt, un templu getic, unul dintre acele locuri sfinte de închinare şi rugăciune, despre care Iordanes a scris în cartea sa, Getica .

Nu Ştefan cel Mare a fost cel ce a dobândit căprioara şi nici vreun voievod de dinaintea lui; aici se ascunde acelaşi mit hiperboreic al cervideului oprit din alergare, prezent în culturile getice, eline şi hinduse.

Legătura dintre cerb şi voievozii moldoveni a fost sesizată de Romulus Vuia şi Mircea Eliade, care au explicat legenda fondării statului Moldova şi a vânătorii rituale a zimbrului pe seama legendelor hinduse cu privire la vânarea cerbului Sarabha ca ritual de întemeiere statală (3). Pecetea cetății Baia, prima capitală a Moldovei, avea ca simbol nu zimbrul, ci un cerb, iar despre Mihai Viteazul scrierile epocii afirmă că era nedespărțit de doi cerbi dresați care-l însoțeau chiar şi pe câmpul de război (8). Dar nici R. Vuia, nici M. Eliade, atunci când au făcut trimitere la cerbul Sarabha din îndepărtata Indie pentru a explica legenda fondării Moldovei, nu au ştiut că acest simbol era unul funcțional în mistica getică din secolul 4 î.H., ba mai mult, dinaştii geți îşi decorau cupele de argint cu cerbul Sarabha (4)

Pocal cu cerbul Sarabha

Acest simbol nu poate fi înțeles decât dacă se are în vedere, pe de o parte, faptul că Sarabhă este un cerb-pasăre, iar pe de altă parte faptul că există o legătură cu încărcătură mistică între cervidee şi apa curgătoare. Cerbul Sarabha este un cerb-pasăre, aspect reliefat în decorațiunile tezaurelor atât prin aripile mult stilizate ale cerbului, cât şi prin ghirlanda formată din capete de păsări, un substitut al arborelui lumii în care se odihnesc sufletele-păsări în postexistență.

Nu întâmplător Basarabia se află situată în punctul terminus al curgerii Dunării, cel mai important fluviu european care, înainte de a se vărsa în mare, se desparte în mai multe brațe, precum ramificațiile coarnelor de cerbi, iar unele hărți, preluând probabil credințe astăzi uitate, prezintă Delta ca un bărbat purtând pe cap o coroană

formată din ramificațiile fluviului în această zonă.

Binomul curgere-oprire a servit cândva gândirii anticilor pentru a ilustra moartea, revenirea din moarte a ființei şi ieşirea din acest angrenaj perpetuu, iar Dunărea a constituit fundalul, scena de prezentare a unor mituri ce se desfăşoară după scenarii care au la bază o astfel de gândire religioasă.

Arătăm că în limba sanscrită curgere înseamnă SAR iar verbul „a opri" se traduce prin BAS (5) prin urmare „a opri curgerea" ar trebui să se rostească „bas-sar".

Însă, după cum arăta M. Eliade, cerbul simboliza în Grecia antică – şi am spune la fel în spațiul mitologic getic – acea renovație periodică şi universală şi asta datorită tocmai reînnoirii periodice a coarnelor sale.

Fluviul repetatelor morți şi renaşteri devine cerbul care îşi reînnoieşte în fiecare an coarnele, iar in acest caz „bas-sar" capătă forma „bas-sarabha". Simbolic, el este ceea ce alchimiştii au numit „cervus fugitivus", spirit şi suflet în acelaşi timp şi nu poate fi prins în alt loc decât acolo unde apele Dunării îşi opresc curgerea, despicându-se precum coarnele unui cerb pentru a se vărsa în mare.

Mai arătăm că printre nenumăratele basme inițiatice getice, aceste adevărate upanişade în proză se află şi cel intitulat „Dunăre Voinicul". Eroul nostru, un fel de Făt-Frumos, îl caută pentru a-l răpune pe Tarta-Cot, numit în basm o târpitură de om, spaima lumii . Iată un scurt citat din basmul amintit, edificator pentru ceea ce ar putea să însemne acest personaj (6): „Intrând ei acolo, dete peste Tarta-cot dormind pe pajiştea cea verde ce era acolo, cu un ulcior la cap şi altul la picioare. Ce vă gândiți că era în acele urcioare? Apă vie şi apă moartă! Dunăre Voinicul, ce-i trăsni lui prin cap, că numai puse mâna şi-i schimbă urcioarele. Puse pe cel de la cap la picioare; iar pe cel de la picioare la cap."

Sensul ascuns al simbolurilor apă vie şi apă moartă este acela al vieții şi al morții şi, după cum în basm ulciorul de la cap se poate schimba cu cel de la picioare, tot astfel moartea urmează vieții şi vieții îi urmează moartea. Este un cerc pe care hinduşii l-au numit sam sara, iar partea a doua a cuvântului vine tot de la curgere (sar în sanscrită), întregul termen însemnând, de fapt, omul aflat în suferință.

Tarta-cot, numit în basm spaima lumii, deținătorul celor două ulcioare cu apă, este reflectarea în oglindă a curgerii Dunării, iar eroul nostru, numit Dunăre-Voinicul, semnifică spiritul Dunării care se opune dualității „când la cap, când la picioare, când la umbră, când la soare", cel ce îl răpune pe Tarta-cot, adică sam-sara, pentru a putea ieşi din acest angrenaj. În planul simbolurilor, asistăm tot la o oprire a curgerii, adică bas-sar.

„A opri" este un termen-cheie pentru a desemna o stare ultimă în ceea ce priveşte strădaniile de separare a Naturii de Spirit, starea de jivan-mukta sau eliberatul în viață şi termenul a fost deseori întrebuințat în diverse scrieri hinduse, un exemplu fiind cel din Samkhya-Karika (7)

„Precum o dansatoare SE OPREŞTE din dans, după ce s-a arătat publicului, tot aşa Natura se opreşte după ce s-a revelat Spiritului."

Şi încă un citat din aceeaşi lucrare de referință pentru mistica hindusă care operează cu aceleaşi concepte ca şi mistica getică: „Am văzut-o", gândeşte unul cu indiferență; „am fost văzută", gândeşte cealaltă care se OPREŞTE; deşi cei doi rămân uniți, nu mai există motiv pentru creație.

Spiritul şi Natura din Samkhya-Karika sunt una şi aceeaşi cu Toma Dalimoş şi Manea al Câmpului, aceleaşi elemente de gândire filozofică, doar numele lor diferă. Fata sfioasă ce se retrage după ce a fost văzută înseamnă oprirea creației, capturarea lui cervus fugitivus, ori, după caz, oprirea curgerii fluviului.

Este acelaşi mecanism de gândire religioasă specifică culturilor getică, hindusă şi elină, care au la bază metosomatoza sau pasărea migratoare a sufletului.

Sarabha, care în limba sanscrită înseamnă literalmente „pasăre", poate fi urmărit până în paleolitic şi neolitic, iar acest aspect a fost demonstrat de Maria Gimbutas care a arătat existența Zeiței-Pasăre la proto-geții de pe teritoriul României şi cele adiacente. În învățătura hindusă, pasărea-migratoare este pasărea Garuda, vehicolul lui Vishnu, cea care duce şi aduce ființa din lumea aceasta în cealaltă lume. Însă eliberarea se produce doar dacă pasărea migratoare se OPREŞTE din această navetă, devenind o BAS-SARABHA.

Acesta este şi sensul episodului prezentat în **vede** şi **purane**, unde încarnarea lui Shiva ca Sarabeswara se opune lui Vishnu, episod unde iarăşi termenul „a opri" este din nou unul cheie. Sarabeswara nu îl anihilează pe Nara-Simha, ci doar îl opreşte din mânia distructivă, silindu-l să conştientizeze acțiunea sa greşită.

Statuie a lui Shiva în Murdeshwar lângă Goa

Cerbul trebuie doar capturat, nu ucis, pentru că eliberarea se produce pentru cel ce continuă să rămână în corp, este starea de jivan-mukta, un stadiu pe care-l dobândesc doar marile spirite ale umanității, regi şi zei în acelaşi timp.

Capturarea unui Sarabha, în opinia lui M. Eliade, care analizează legendele hinduse cu acest subiect, este un rit ce permite ascensiunea unui conducător de la condiția de raja la rangul de Suveran Suprem.

Revenim, prin urmare, în punctul din care am plecat la începutul acestor rânduri: Dacia ca centru de comandă universală, acea Dacie Hiperboreană pe care au arătat-o în scrierile lor N. Densusianu şi V. Lovinescu. Pe cale de consecință, dacii au avut un ritual al capturării cerbului-pasăre Sarabha pentru că numai prin acest ritual centrul putea avea un monarh universal, un ritual care-l transforma pe voievodul local în Împăratul lumii.

Sunt trei elemente importante care ne dau dreptul să afirmăm că geții au dispus de un ritual al capturării unui Sarabha: a) Existența unui teritoriu numit Basarabia aflat în preajma vărsării Dunării; b) Existența cerbului-pasăre Sarabha ca reprezentare pe tezaurele getice din secolul 4 î.H.; c) Legenda elină a capturării de către Herakles a căprioarei zeiței Arthemis, o legendă prehomerică când cultele protogetice şi cele eline devin indistincte şi se contopesc în ceea ce numim civilizația pelasgică. Legenda amintită povesteşte că zeița Arthemis se mâniase pe muritori pentru că nu-i mai aduceau suficiente jertfe în temple şi, ca urmare, trimese căprioara cu coarne de aur şi picioare de bronz să facă pagube în livezi şi pe ogoare. Din ordinul lui Euristeu, Herakles plecă să o prindă. Vânătoarea animalului sacru dură un an încheiat, timp în care căprioara alergă până la izvoarele Istrului, în nordul îndepărtat, după care, făcând un salt, a țâşnit din nou în alergare, pornind spre miazăzi.

În unele scrieri se face trimitere la încercările căprioarei de a scăpa de sub urmărire, la hiperborei. În cele din urmă, Herakles, cu o săgeată bine țintită într-unul din picioare, o imobiliză şi o captură vie.

Nu se poate să nu se observe cum, pe fondul ieşirii din metosomatoză în cele trei culturi getică, hindusă şi elină, funcționează acelaşi mecanism de gândire religioasă, ceea ce face şi mai credibilă teza existenței unor centre de comandă universale. Mânia zeiței Arthemis din această legendă este aceeaşi cu mânia lui Vishnu care l-a determinat pe Shiva să se încarneze ca Sarabheswara. Sub aspect mistic, cerbul Sarabha getic, cel din toreutică, joacă acelaşi rol ca şi încarnarea lui Shiva ca Sarabha, pentru că şi el se opune aspectului vishnuit sugerat prin tripticul pasăre-iepure-peşte din tezaurele getice descoperite pe teritoriul României şi Bulgariei. Cu mențiunea că Sarabha getic nu arată nicio urmă de mânie, precum Shiva ori Arthemis, el este blând, este hiperboreic. Culturile diferă în amănunte, fondul rămâne acelaşi. Iată de ce afirmăm că şi geții au avut un ritual al capturării lui Sarabha care ar putea fi reconstituit apelând la izvoarele hinduse şi eline, amintite până acum.

Într-o astfel de reconstituire unde îşi are locul pe harta getică teritoriul capturării lui Sarabha sau opririi lui din alergare, numită de cei vechi, după cum am arătat mai sus BAS-SARABHA?

Conținutul muncii lui Herakles prevede că urmărirea cervideului a avut loc în două părți distincte. Într-o primă parte, căprioara a alergat în amonte până la izvoarele Istrului; în partea a doua, îşi schimbă direcția de alergare, e la vale, ceea ce, din motive de logică a simetriei, ne face să deducem că a fost capturată aproape de vărsarea Dunării în mare. Această deducție este întărită de legenda lui Tezeu despre care se spune că, urmându-l pe Herakles, a sosit şi el cu vânători iscusiți să prindă o cerboaică de aur care, zice-se, păzea gurile Dunării. Mai ştim amănuntul că animalul sacru, urmărit de Herakles, a căutat scăpare la hiperborei, ori hiperboreii s-au aflat numai în nordul Dunării.

Oprirea din alergare ori capturarea lui Sarabha trebuie să fi avut loc într-o zonă situată geografic între Prut şi Nistru şi la nord de Dunăre. Dacă ne uităm pe hartă, acest teritoriu coincide cu Basarabia Veche. Prin urmare, nu cucerirea la 1.350 a provinciei de către Alexandru Basarabă a dat numele de Basarabia, căci la data respectivă Basarabia exista de mii de ani.

Când afirmăm acest lucru, avem în vedere elementele expuse până acum şi care se cumulează:

- a existat un templu getic vishnuit al apei şi al cerbului, continuat până în zilele noastre de mânăstirea Căpriana
- a existat la geți o mistică a cerbului Sarabha ce a ajuns până la noi sub forma unor desene ale tezaurelor datând din secolul 4 î.H.
- în cadrul societății getice, casta Sarabi-Terei cumula regii şi preoții, un adevăr lăsat scris de Iordanes în Getica
- mitologiile antice au utilizat simbolul apei curgătoare şi reînnoirea periodică a coarnelor de cerb pentru a desemna cercul de suferință umană viață-moarte-renaştere
- lingvistic, fie că vorbim de apa curgătoare - SAR ori de cerbul Sarabha, verbul **a opri** se traduce prin particular BAS, ceea ce ne conduce la formațiunea Bas-sar sau, după caz, la Bas-Sarabha
- a existat – în mitologiile getică, elină şi hindusă – un scenariu al capturării unui cervideu miraculos ca o condiție a obținerii rangului de Rege al Lumii, el fiind la elini căprioara arthemida iar la geți şi hinduşi cerbul Sarabha.
- Herakles, ca şi Tezeu ce i-a călcat pe urme, au prins acest cervideu în zona de deltă a Dunării

Toate acestea, ca şi altele asupra cărora spațiul nu ne permite să zăbovim, au existat aşa cum Basarabia a existat înainte de Homer.

Actualitatea ideilor scriitorului Ioan Al. Brătescu-Voinești

privind "Originea neamului românesc și a limbii noastre"

Silviu N. DRAGOMIR

Un concurs fericit de împrejurări legate de al 8-lea Congres de Dacologie ținut la Bucureşti a făcut să intrăm în posesia unei lucrări originale scrise în 1942 de Ioan Al. Brătescu-Voineşti şi purtând titlul de mai sus. Cartea respectivă s-a obținut prin bunăvoința doamnei Doina Hiott -, verişoară şi, totodată, nepoată a marelui scriitor.

Lucrarea analizată în acest material, a fost păstrată într-un număr redus de exemplare, iar aceasta nu doar din cauza anului editării sale (1942, război, greutăți ş.a.), ci şi a conținutului preponderent naționalist, celor două avatare adăugându-li-se situația survenită imediat după ce țara a fost ocupată de bolşevici, urmând o îndelungată perioadă în care originea poporului român a fost declarată, fără replici posibile, ca având o sorginte slavă. Deci, cartea a stat mai bine de jumătate de secol la index!

Din fericire, exemplarul pus la dispoziție cu total dezinteres, în afara unor numeroase adnotări cu acribie adăugate ulterior editării, poartă chiar la vedere mențiunea olografă a autorului: "*Cu adăogiri privind altă ediție*". Nutrim speranța că dorința academicianului Ioan Al. Brătescu-Voineşti va putea fi îndeplinită cât mai curând.

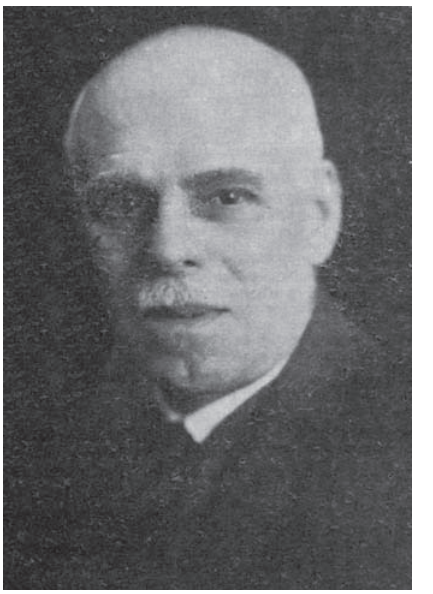

Ioan Al. Brătescu-Voineşti

Motivație: Excursul la care îi invităm pe cititorii noştri e datorat nu doar respectivei încercări de a îndepărta praful aşternut pe o carte pusă odinioară pe "lista neagră", drept care astăzi este în mod practic aproape uitată, precum nici pentru a-i reliefa sublinierile făcute între timp de autor ci, mai ales, deosebitelor carențe pe care le constatăm de foarte mult timp în activitatea unor formatori de opinie care se străduiesc să reducă impactul dăunător al "părerilor oficioase" impuse în mod deliberat de majoritatea unor istorici-funcționari. Am constatat că la cercurile de studiere a istoriei noastre vechi, din care face parte şi *Dacia Revival*, se simte o imperioasă necesitate de a apela cât mai frecvent la susținerile unor pregnante personalități din trecut, cum ar fi: Bogdan Petriceicu Hasdeu, Alexandru Philippide, Nicolae Densusianu, Ion Simionescu, dr. C-tin Istrati, Ioan Al. Brătescu-Voineşti, dr. Lupu ş.a. Impactul ar fi mai mare şi foarte credibil asupra potențialilor aderenți la teoria justă care susține că noi, românii, suntem urmaşii direcți ai strămoşilor traco-geto-daci - a căror limbă o vorbim şi astăzi -, popoare învinse tocmai de romanii care – culmea ! – fuseseră "roiți" odinioară tot de pe aceleaşi meleaguri carpato-danubiano-pontice.

În continuare, vom reda pasajele majore din cartea editată în 1942 de academicianul Ioan Al. Brătescu-Voineşti, pasaje pe care le reliefăm cu litere aldine; în timp ce pasajele ulterior adăugate le redăm drept citări, deoarece au fost scrise olograf pe "exemplarul de autor" şi explicitează părerile savantului, fiind susținute cu prilejul a două conferințe ținute la Ateneul Român şi care au avut un acelaşi subiect: *Originea neamului românesc şi a limbii noastre*. La care ar mai trebui adăugată precizarea că scriitorul era, în epocă, societar al binecunoscutei instituții *Ateneul Român.*

1 – Contactul scriitorului Ioan Al. Brătescu-Voineşti cu problemele de istorie (ca disciplină)

... Am avut încă din copilărie o aversiune pentru istorie. Obligația de a învăța nume de regi şi de împărați, anii în care au domnit, duşmanii cu care s-au războit, localitățile unde au repurtat izbânzi sau au suferit înfrângeri, cu

precizarea anului şi zilei în care s-au întâmplat asemenea evenimente, departe de a mă interesa, îmi pricinuiau un supliciu insuportabil - ca o nevralgie. Mintea mea, în care totuşi alte cunoştinţe se întipăreau cu înlesnire, nu putea, cu toate silinţele ce-mi dam, să reţie asemenea cunoştinţe istorice.

De această meteahnă nu m-am putut vindeca niciodată. În clasa VI-a de liceu, răposatul Ion Bianu, cu care mai târziu am ajuns coleg de Academie, era să mă lase corigent, pentru că nu ştiam data naşterii şi morţii personagiilor de care ne vorbea la cursul său de Istoria Literaturii Române. M-a scăpat de această ruşine profesorul de Ştiinţe Naturale, răposatul Sava Ştefănescu, la care aveam nota 10. Ştiinţele Naturale! Zoologia! Acesta era izvorul din care se adăpa setea mea de a cunoaşte...

În privinţa istoriei ajunsesem să găsesc lipsei mele de interes pentru cunoştinţele de domeniul ei o justificare. Îmi ziceam: Ce este istoria? Ce reprezintă ea? De vreme ce omul este ultima creaţie a evoluţiei vieţii pământeşti, istoria reprezintă ultimele pagini ale biologiei. Pentru ca să poată cineva să extragă din evenimentele istoriei o sinteză, o interpretare logică şi raţională a lor, trebuie să cunoască mai întâi paginile precedente ale vieţii pământeşti, drumul parcurs de predecesorii omului pe acest pământ.

Poate că greşesc, dar îmi păstrez şi astăzi credinţa că - afară numai de cazul când e înzestrat cu o intuiţie genială - cineva nu poate ajunge adevărat istoric, precum nu poate ajunge nici un bun sociolog, decât dacă înainte de a se avânta în aceste domenii de cunoştinţe, va fi fost viu interesat de fenomenele biologice...

Încă de la aceste prime pagini ce par la o primă vedere oarecum banale, putem să ne dăm seamă că scriitorul luat în discuţie a fost un fin spirit analitic, dovedit ca deosebit de pătrunzător şi realist în ceea ce priveşte calitatea şi înzestrarea lui cu un remarcabil simţ istoric. Era, de asemenea, şi un observator imparţial, clar şi precis. Dacă putem afirma de celălalt mare povestitor al epocii respective, Mihail Sadoveanu, că a fost un romancier de o certă factură artistică, constatăm încă din start că Ioan Al. Brătescu-Voineşti a desfăşurat, *per contrario*, un stil aproape ziaristic (de aşa-numit "cronicar"), argumentând foarte meticulos, printr-o prezentare concentrat susţinută şi mereu la obiect, pregătind parcă dintru început acea susţinere pe care o va propune, către final, drept concluzionare.

2 – Primul contact al lui Brătescu-Voineşti cu "dacologii"

În continuare, îi vom da cuvântul savantului analizat spre a ne povesti primele sale contacte cu "dacologii" care i-au influenţat părerile: Nicolae Densuşianu, doctorul Constantin Istrate şi generalul Nicolae Portocală, aceia cărora li s-au adăugat ulterior doctorul vasluian academicianul Nicolae Gh. Lupu[1] , ca şi alţi "protocronişti".

*... După trei ani de magistratură în Bucureşti, Ploieşti, Piteşti şi Craiova m-am întors la Târgovişte... Acolo am făcut cunoştinţa unui om foarte simpatic, **generalul Nicolae Portocală**, pe atunci colonel, profesor la Şcoala de cavalerie din Târgovişte. Puţini oameni atât de plăcuţi ca dânsul am cunoscut în viaţa mea. Zvelt şi graţios în toate mişcările lui, avea o figură cu trăsături fine, ochi vii şi scânteietori de inteligenţă şi un*

timbru de voce foarte agreabil. Deşi tânăr încă, părul îi era alb ca zăpada... Curând s-a întemeiat între noi o strânsă prietenie... El îmi vorbea despre o carte pe care ar fi vrut

s-o scrie asupra istoriei dacilor... În 1915 am părăsit Târgovişte, m-am mutat în Capitală, fiind numit secretar general al Camerei Deputaţilor. Ne-am despărţit. A venit războiul mondial... Nu mai ştiam nimic despre dânsul...

Prin anul 1934 ori 1935, întorcându-mă de la pescuit de pe Valea lui Drăgan, aproape de Ciucea şi urcându-mă în tren, nemeresc într-un compartiment în care nu era decât o singură persoană: generalul Portocală. Ce ceasuri minunate am petrecut până la Bucureşti! ... Atunci m-a înştiinţat că a terminat şi a publicat cartea de care îmi vorbea la Târgovişte; tot atunci mi-a vorbit cu entuziasm despre "Dacia Preistorică" a lui Nicolae Densusianu pe care nu o cunoşteam, sfătuindu-mă s-o citesc neapărat.

A doua zi după sosirea la Bucureşti, generalul mi-a trimis cartea lui intitulată

"Din preistoria Daciei şi a vechilor civilizaţiuni".

*Mărturisesc cu ruşine că n-am început s-o citesc decât după ce am aflat că murise. După terminarea ei am cumpărat "Dacia preistorică" a lui **Nicolae Densusianu**, la începutul căreia, drept prefaţă, e publicată comunicarea ei la Academia Română de*

***dr. Constantin Istrate**, în două şedinţe consecutive ale sesiunii din anul 1912.*

N. Densusianu, doctorul Istrate şi generalul Portocală sunt cei dintâi, care au îndrăznit să aducă o clătinare credinţei că noi suntem urmaşii Romei...[2]

Cu câtă pietate, cu câtă căldură, cu câtă emoţie vorbise d-rul Istrate de opera lui N. Densusianu! ... Ce înduioşătoare sunt paginile în care descrie lipsurile, privaţiile de tot felul, îndurate de acest adevărat mucenic, găsit mort într-o odăiţă mizerabilă în care locuia şi îngropat ca orice om de rând. Cartea lui n-a fost tipărită decât după moarte...

Soarta şi sfârşitul lui N. Densusianu, ca şi acelea ale lui Eminescu, apar o aspră mustrare, un negru rechizitor al păturii noastre intelectuale...

3 – Cauzele primelor insuccese ale teoriei "dacologice"

Insuccesul teoriei repective se datoreşte mai multor cauze.

Întâi indiferența păturii noastre intelectuale a cărei atenție era absorbită de preocupările frământărilor politice. Clopotul asurzitor al politicii înăbuşea, făcea să nu se mai audă nici un alt sunet. Cine avea pas să citească o carte de 1.130 de pagini?

În al doilea rând era modestia situației sociale a lui N. Densusianu. Ce importanță se putea acorda părerilor unui om, care nu era nici profesor de istorie, nici ministru, nici măcar deputat ori senator, ci un biet director cl. II-a la Serviciul geografic al Armatei ?

În al treilea rând a fost asprimea termenilor cu care specialiştii noştri istorici s-au exprimat asupra valorii operei lui N. Densusianu. "Roman fantastic plin de mitologie şi de filologie absurdă", scria arheologul Vasile Pârvan; iar profesorul de istorie Andrieşescu: "îmbinare laolaltă de ştiri legendare, silnic alăturate cu anumite date din vechi izvoare, însoțite ici-colo de superficială cunoaştere a terenului, care duc fireşte la încheeri fantastice cu linii de amănunte false".

A! Au fost întotdeauna şi sunt încă şi astăzi teribili specialiştii față de cei care îndrăznesc să emită ipoteze, care zdruncină valoarea operelor lor. Ce sentiment de cruțare poate avea un învățat, față de cel care emite o ipoteză care, dacă s-ar adeveri, ar însemna aruncarea la coş a tot ceea ce a scris el pe baza unei ipoteze contrarii?

Era cu atât mai uşor specialiştilor istorici să reducă la neant valoarea operei lui N. Densusianu, cu cât ipoteza lui, care aducea o clătinare credinței obşteşti că noi suntem urmaşii Romei, apărea tuturor ca un act de impietate, o micşorare a valorii titlului nostru de noblețe.

Dar, pentru ca să fiu drept, trebuie să recunosc că insuccesul operei lui N. Densusianu se datoreşte într-o oareşicare măsură şi lui însuşi. "Dacia Preistorică" e un volum enorm de 1.130 de pagini, foarte obositor de citit, în care chestiunea originii neamului şi a limbii noastre e cuprinsă în câteva pagini şi nici în acestea nu este enunțată o afirmațiune categorică, ci numai o îndoială asupra temeiniciei afirmațiilor altora... Şi în sfârşit, N. Densusianu nu era un scriitor artist, nu-şi dădea parcă seama de enormul sprijin pe care-l aduce triumful adevărului un stil îngrijit şi ordinea în care sunt expuse ideile... Cartea generalului Portocală, numai de 215 pagini, e mult mai clară şi, deşi apărută în condiții de tipărire neîngrijite, cu caractere mici şi cu greşeli de tipar la fiecare pagină, se citeşte cu mult mai mare înlesnire... Totuşi nici generalul Portocală nu exprimă categoric şi nici nu încearcă să dovedească proto-latinitatea noastră...

Nici cartea generalului Portocală n-a avut răsunetul şi succesul pe care îl merita...

Citirea cărții lui N. Densusianu şi a lui Portocală mi-a infipt în cap, ca nişte piroane întrebările: Ce limbă vorbeau dacii? Cum s-a putut întâmpla ca limba dacilor să dispară cu desăvârşire şi să fie înlocuită cu limba romanilor?

4 – Aiuritoarele susțineri despre dispariția limbii geto-dacilor

Cărțile de specialitate ale istoricilor şi arheologilor stabilesc că geto-dacii – un neam foarte numeros, care trăia pe o întindere mare, din Banat până dincolo de Nistru şi din munții Boemiei până în Balcani – au venit în Europa, din Asia, anume din platoul Iraniei. Şi iată că, în anul 105, romanii, sub conducerea împăratului Traian, vin şi cuceresc Dacia şi desființează statul dacilor. Şi iată că se întâmplă minunea că, într-un răstimp de 167 de ani, limba pe care o vorbeau toți oamenii care locuiau pe o întindere imensă, piere cu desăvârşire şi e înlocuită cu limba romanilor. Cine poate să creadă o asemenea enormitate, s-o creadă. Eu n-o cred în ruptul capului.

Afirmația, e făcută din capul locului – sus şi tare! – de un academician român aflat în plenitudinea ascensiunii sale: Ioan Al. Brătescu-Voineşti. Reamintim faptul că era în anul 1942, iar acesta îşi susținea argumentația întrebându-se retoric: *Din câte legiuni era compusă armata lui Traian se ştie, - că era alcătuită numai în proporție de 25% din romani, iar restul de mercenari, hiberi, cartaginezi, libieni şi alții, iar se ştie, - precum se ştie că Traian n-a ocupat decât Banatul, Transilvania şi Oltenia, - iar Muntenia,* (Moldova cu) *Bucovina şi Basarabia, precum şi Transilvania n-au fost ocupate. Şi cu toate acestea, limba celor care locuiau aceste ținuturi a dispărut complet, n-a mai rămas din ea nimic...*

Explicațiile pe care le dau istoricii noştri pentru a face plauzibilă această enormitate sunt pur şi simplu copilăreşti. Unii zic:

"Încă înainte de cucerirea Daciei de către Traian, mulți romani veniseră și se stabiliseră în aceste ținuturi, precum au venit și după părăsirea Daciei".

Ei și?

Ar fi tot o întrebare retoric-interogativă a savantul care afirmă că nu crede absolut nicio iotă din toate cele susținute de istoricii noștri. Și el se justifică în continuare:

Pentru a explica romanizarea ținuturilor neocupate de Traian, Pârvan scrie, în "Getica" lui, că romanii aveau o flotă la Barboși.

Mă rog, vă mulțumește pe dumneavoastră o asemenea explicatie?

Flota de la Barboși? Câțiva marinari, recrutați din diferite provincii ale vastului Imperiu Roman au făcut să dispară limba autohtonilor și le-a impus adoptarea limbii lor. Și această minune s-a putut întâmpla pe toată întinderea locuită de traci. Și această romanizare a fost așa de desăvârșită, încât ea a realizat aici cea mai unitară limbă din câte există...

Așa s-a sădit în sufletul românilor credința că noi suntem urmașii Romei și că limba noastră este fiica limbii latine... De atunci istoricii, preoții, poeții, oamenii politici, toți au colaborat la întărirea acestei credințe în sufletul tuturor românilor. De pe toate catedrele școalelor, din toate amvoanele bisericilor, de pe toate tribunele, prin toate mijloacele de răspândire, s-a întreținut și s-a consolidat, cu o trăinicie de granit acest crez național că neamul nostru dăinuiește aici de două mii de ani, adus de Traian…

Ceea ce s-a petrecut cu monumentul de la Adamclisi dovedește că istoricii nu s-au temut nici de ridicol...

Cu privire la eventualele consecințe (presupus) dezonorante ce ar decurge din teoria așa-zis "dacologică" (într-un mod fals arătată cu degetul că ar nega "latinitatea" noastră), reamintin că însuși Bogdan Petriceicu-Hasdeu declarase cu jumătate de veac înaintea lui Ioan Al. Brătescu-Voinești: "*Latinitatea noastră este un fapt istoric atât de pozitiv, atât de bine stabilit pe baze științifice, încât n-are nevoie de a mai fi proptită prin tot felul de exagerațiuni sentimentale, ca și când ar fi în pericol de risipă...*".

5 – Un mare jurist acuză istoricii noştri pentru ridicarea unor aşa-zise "pseudo-probleme"

Această chestiune a dispariției limbii geto-dacilor mă chinuise și pe mine...

Este afirmația făcută din capul locului de academicianul-scriitor doar cu circa 25 de pagini înainte de sfârșitul cărții sale. Și e cazul să reamintim că marele jurist Ioan Al. Brătescu-Voinești avea o formație profesională care – alături de un Dongoroz, Barbu Ștefănescu-Delavrancea ș.a. – l-a dovedit unul dintre "așii" baroului nostru, atât prin interpretările asupra chestiunilor de drept, cât și prin ingeniozitatea problemelor ridicate.

Dimitrie Cantemir „din limba noastră cea dăcească"

Și el continua: *Totul devenise cu timpul, cum v-am spus, o adevărată obsesie, până când, într-o zi, stând pe marginea apei la pescuit, departe de zgomotul și de frământarea orașului, am simțit că mi se luminează mintea... Nu existau probleme ci doar pseudo-probleme... Însăși întrebarea e o pseudo-problemă; punându-și-o, cineva se găsește înaintea unei petiții de principiu, adică pornește la cercetare, socotind drept dovedit un lucru care nu e deloc dovedit.*

Tot așa e și cu întrebarea: cum a pierit limba dacilor și a fost înlocuită cu a romanilor? Această întrebare nu ar formula o problemă, decât după ce se va fi făcut dovada că în adevăr a existat o limbă specială, proprie, a dacilor, deosebită de aceea a romanilor și care a fost înlocuită cu a romanilor. Dar cine, când și cum a dovedit acest lucru? Nimeni. Acel care-și pune această întrebare se găsește deci în fața unei (clasice) *petiții de principiu: pornește la cercetare, socotind drept dovedit un lucru absolut nedovedit...*

Un domn istoric, căruia îi vorbeam de acest lucru, mi-a răspuns: "În materie de știință, argumentele logice de felul acesta nu sunt suficiente. Trebuiesc dovezi. Cu ce dovedești d-ta că n-a existat o limbă proprie a dacilor?"

Am rămas încremenit și i-am răspuns: Eu să dovedesc? Mie îmi

impui obligaţia de a face o probă negativă? Eu constat că nu există actualmente nimic dintr-o limbă, pe care dumneata pretinzi că ar fi înlocuit-o limba romanilor, şi neputându-mi explica în nici un fel dispariţia ei, conchid că n-a existat nici în trecut; iar d-ta, care susţii că a existat, îmi ceri ca eu să dovedesc că n-a existat!? Ce fel de socoteală e asta?

Iar avocatul din academicianul care era Brătescu-Voineşti adaugă ulterior în notele făcute pe exemplarul său de autor:

"Deşi nu eu pot fi obligat să fac proba negativă, totuşi îţi răspund: În tot cuprinsul Daciei s-au găsit o mulţime de inscripţii scrise în latineşte, atât pe pietre funerare cât şi pe edificii, cât şi pe monede. Dar dacă dumneata ai declarat *á priori* şi categoric că orice inscripţie, deşi nu poartă nici o dată - numai pentru că e scrisă în limba latină - trebuie atribuită romanilor, de unde vrei mata să-ţi mai aduc eu probe că dacii scriau latineşte?!"

Trebuie să recunoaştem faptul că argumentaţia acestui mare cunoscător al perenelor principii de Drept, care a fost scriitorul Ioan Al. Brătescu-Voineşti, ne-a pus foarte mult pe gânduri.

Problema respectivă oferă unele neaşteptate, dar foarte revelatoare răspunsuri în ceea ce priveşte marea enigmă a originii neamului românesc şi a limbii noastre. Tot din cauza aceasta optăm din răsputeri pentru republicarea respectivei lucrări, am zice, cruciale.

6 - Limba dacilor era o limbă de tip latin[3] evoluată separat

Concluziile la care am ajuns în baza acestor argumentări sunt următoarele...

N-a pierit nici o limbă a dacilor, pentru că ei n-au avut o altă limbă proprie, care să fi fost înlocuită prin limba romanilor şi n-au avut o astfel de limbă pentru simplul motiv că dacii vorbeau latineşte. Limba dacilor n-a pierit. Ea a devenit în Italia întâi limba romanilor, care era o formă literară a limbii Daciei, iar mai târziu limba italiană; aceeaşi limbă a dacilor, dusă în Franţa a ajuns întâi limba galilor, iar cu timpul limba franceză; în Spania ea a devenit întâi limba ibericilor, iar cu timpul limba spaniolă, iar aici (la noi) *a devenit cu vremea, limba noastră românească.*

Că romanii cuceritori vor fi exercitat o înrâurire asupra geto-dacilor cuceriţi, cine o poate tăgădui? ...

Este evident că limba cultă şi literară a romanilor a impus modificări limbei fraţilor lor geto-daci. Dar de la acest adevăr incontestabil până la afirmaţiile că o limbă proprie şi specială ca a dacilor a dispărut şi a fost înlocuită cu a romanilor şi că geto-dacii au uitat cum ziceau ei la organele trupului lor şi au început să zică mâinii mână*, nasului* nas *şi limbii* limbă*, doar pentru că romanii ziceau manus, nasum şi lingua, e cel puţin cât de la cer la pământ*. După care, scriitorul Brătescu-Voineşti adaugă în notele sale:

"Şi e foarte uşor de înţeles ce a determinat pe istoricii noştri specialişti să susţină originea romană a neamului şi a limbii noastre şi ce i-a îndemnat să tăgăduiască orice valoare unei opinii contrare. A fost teama că prin adoptarea unei alte opinii s-ar aduce o devalorizare a titlului de noblеţe a neamului nostru. <Noi suntem urmaşii Romei>, <noi suntem urmaşii ostaşilor lui Traian şi ai coloniştilor romani> li s-a părut ca un titlu sfânt. Şi că a pune la îndoială aceste afirmaţii e nu numai un act de impietate, dar şi o acţiune rea, care (zice-se) primejduieşte drepturile noastre la stăpânirea pământului în care trăieşte neamul nostru"...

Doamnelor şi domnilor, mai susţinea, ulterior, academicianul Brătescu-Voineşti la Ateneul Român: *nu mi-aduc aminte care înţelept a zis că omul nu ajunge la explicaţii simple şi raţionale, decât după ce a epuizat toate explicaţiile complicate şi absurde...*

În concluzie. *Pe cuprinsul de pământ în care locuiesc astăzi românii, trăia odinioară un neam de oameni numiţi hiperboreeni, pelasgi, traci, sciţi, geţi, daci. Am văzut că Herodot spune că, deşi arătaţi sub nume diverse, erau toţi de acelaşi neam...*

Aici s-a întemeiat cu timpul Împărăţia Dacilor; iar când au devenit prea numeroşi au început să emigreze... În Italia au ajuns în contact cu civilizaţiile vechi, cu cea egipteană, cu cea feniciană, cu cea cretană şi elenă, şi cu vremea au întemeiat Imperiul Roman. Fraţii lor, rămaşi la Răsărit, au continuat să ducă viaţa simplă de păstori şi de agricultori. Asta nu însemna că erau barbari. Despre moravurile lor vorbesc primii istorici greci în termeni foarte elogioşi. Erau oameni viteji, monoteişti. Credeau în nemurirea sufletului, credeau în existenţa unui cârmuitor al lumii, care supraveghează purtarea oamenilor şi care după moarte îi răsplăteşte sau îi pedepseşte, după faptele săvârşite în timpul vieţii. Erau cum se zice creştini înainte de Iisus Hristos...

...Despre ceea ce s-a petrecut de-atunci cu neamul geto-dac, mai nimic nu se ştie... Minunea întemeierii unor state alcătuite de urmaşii lor nu se împlineşte decât spre sfârşitul veacului al XIII-lea, aici în Muntenia de Radu Negru-Basarab, dincolo, în Moldova, de Dragoş-Vodă... Târziu, abia în secolul al XVII-lea încep primele licăriri ale trezirii conştiinţei naţionale. Vlăstare de boeri moldoveni, Ureche, Neculcea, Costinii, merg la studii în Polonia,

unde limba oficială era limba latină. Minunați de asemănarea limbii lor cu cea latină, treziți din adormire la cetirea cuceririlor lui Traian, descoperă înrudirea oropsitului lor neam cu Roma...

Academicianul Ioan Al. Brătescu-Voineşti continuă excursul său făcut prin istoria românilor, după care, spre final, concluzionează:

Recunoscând fără nici o şovăire latinitatea neamului şi limbii noastre, sunt încredințat că această latinitate nu se datoreşte oştilor sau coloniştilor romani, ci descendenței noastre din neamul geto-dacilor, care vorbeau latineşte (v. nota de la subsolul anterior). *Tot acestei descendențe trebuie atribuită şi latinitatea tuturor popoarelor neolatine.*

Întemeiat pe această credință, mă simt îndreptățit să afirm categoric că noi nu suntem aici de 2.000 de ani, ci din vremuri geologice.

În lucrare, scriitorul a mai crezut necesar să sublinieze la modul sporadic:

... Noi suntem aici de 15.000, de 20.000 de ani. Neamul nostru... e unul din cele mai vechi neamuri din Europa. Frați de un neam cu noi, plecați spre Apus, au întemeiat civilizații cu care se mândreşte omenirea, iar noi, cei rămaşi aici, am slujit drept parapet de care s-au lovit năvălirile tuturor barbarilor...

... Această credință mă face să pot subordona fără greutate ori ce fel de interese triumfului adevărului. Repet, sunt gata să renunț la o credință care îmi este extrem de dragă, dar numai înaintea unor probe zdrobitoare că nu am dreptate.

Tratamentul aplicat lui Nicolae Densusianu, invectivele că aş fi un diletant fără nici o pregătire, care îndrăznesc să mă amestec într-o materie la care nu mă pricep, nu mă turbură "şi nu mă opresc" câtuşi de puțin, pentru că ştiu ce enormă a fost partea de contribuție a diletanților la înaintarea tuturor ştiințelor...

... De mult m-am încredințat că cercetarea şi stabilirea adevărului e cea mai nobilă îndeletnicire omenească, ba ceva mai mult, urmărirea descoperirii adevărului, curiozitatea ştiințifică este cea mai caracteristică, cea mai specifică însuşire prin care omul se deosebeşte de toate celelalte viețuitoare... Nu e nici o scădere din partea unui om de ştiință să-şi revizuiască cunoştințele şi să revie asupra unor afirmații, când s-a încredințat că sunt greşite. Dimpotrivă un învățat care, pentru triumful adevărului, e gata să recunoască netemeinicia unei doctrine pe care a susținut-o cu pasiune până în ajun, dă dovada unei rare nobleți şi a unei superiorități sufleteşti...

Note:

[1] Precizăm că au fost doi frați numiți generic: "Doctorul Lupu". Ambii Nicolae, ambii născuți la Arsura Vasluiului, ambii medici, ambii oameni politici, ambii "protocroniști". Cel care semna "Nicolae Gh. Lupu", la care face referire Ioan Al. Brătescu-Voineşti, fost coleg de academie, a luat locul primului "dr. Lupu" în conducerea PNȚ după deces şi s-a remarcat scriind o serie de articole în ziarul *Curentul*. Unul dintre ele este considerat material de referință (v. buletinul *Noi Tracii*, "Originea Românilor", an XVI, nr. 50, 1987).

[2] -Stolnicul **Constantin Cantacuzino**, în *Istoria Țării Româneşti*, afirma (pe la 1660): "Iară dachii prea veche a lor limbă osebită având, cum o lăsară şi cum o lepădară aşa de tot şi luară a romanilor, aceasta nici că se poate socoti, nici crede";

-Enciclopedistul **Dimitrie Cantemir**, referindu-se la cuvintele neaoşe, venite din substrat, susținea convins (pe la 1710) că ele provin "Din limba noastră cea dăcească"; el considerând că limba moldovenilor ar fi o continuare firească a limbii geto-dacilor autohtoni;

-Chiar unul dintre cei patru stâlpi ai ?colii Ardelene, **Petru Maior**, spunea (pe la 1812) în *Istoria pentru începutul românilor în Dacia*: "Aceia iaste adeverit, precum văzum de asupra că nu limba lătinească cea proastă (prisca, n.n.) s-au făcut din limba lătinească cea corectă, ci aceasta din ceia. De aciie, măcar că ne-am deprins a zice că limba românească e fiica limbei lătineşti, adică aceii corecte, totuşi de vom vrea a grăi oblu, limba românească e mama limbii ceii lătineşti";

-Istoricul şi arheologul **Vasile Pârvan**, punând problema *moştenirii romane*, amintea (prin 1925) că: "Nimeni n-a putut demonstra convingător acest proces de romanizare atât de rapidă";

-Marele istoric **Nicolae Iorga** concluziona la rându-i: "Nu mai credem în *romanizările minunate* prin legionari de 60 de ani, căsătoriți cu femei barbare, care - cu tenacitatea conservativă a femeilor - mai curând i-ar fi putut deznaționaliza ele pe ocupanți". Nu vedem de ce Iorga ar fi exagerat, chiar dacă legionarii romani au fost ceva mai tineri: în majoritatea lor luptători reangajați, având cam între 40 şi 60 de ani;

-Filologul **Carlo Tagliavini** scria: "Romanii nu şi-au propus asimilarea populațiilor ocupate şi nu şi-au impus limba lor proprie, socotind folosirea latinei culte ca pe o mare şi deosebită distincție" (v. *Noi Tracii*).

[3] Cuvântul "latină" (aici cu referire la limbă) venind de la *latium*, ne apare ca vădit deplasat în contextul respectiv. O asemenea limbă era folosită şi de traco-geto-daci, fiind în realitate una din urmaşele limbii primordiale pentru etniile carpato-danubiano-pontice.

LUNGA ŞI BOGATA VARĂ A DACILOR

Români de pretutindeni la Sarmisegetusa Regia

Prof. Mihaela CÂNDEA

În perioada 17–24 iulie, la Alba Iulia a avut loc a 12-a ediție a Taberei de Cultură şi Civilizație Românească sub denumirea de ACASĂ LA NOI. Peste 200 de tineri au fost, pentru o săptămână, oaspeții cetății Bălgradului. Veneau aceşti minunați copii de peste tot pe unde bate inimă românească: din Basarabia cea uitată, de la Crâuleni Cahul şi Grigoriopol, din Ucraina şi tocmai de la Cernăuți venea ansamblul folcloric „Dor Bucovinean" al sufletistului Iuri Levcic. Şi mai veneau etnici români de dincolo de Dunăre, din Kosloduiul bulgăresc. Le-au fost gazde, în această minunată aventură, Asociațiunea Astra, prin Despărțământul Mihail Kogălniceanu din Iaşi, Fundația Alba Iulia 1918 pentru unitatea şi integritatea României, Consiliul Județean Alba în fruntea căruia un dac pur-sânge, preşedintele Ion Dumitrel, sare în ajutor oricând e vorba de istoria acestui neam, primăria Alba Iulia, precum şi Arhiepiscopia Ortodoxă Română. Copiii au avut prilejul să viziteze mai multe obiective din județele Alba şi Hunedoara. Sufletul întâmplării de la Alba, Ion Străjan, un alt om de omenie pentru care istoria dacilor a devenit de mult un mod de viață, nu putea să conceapă ca 200 de copii să treacă pe lângă leagănul obârşiei lor fără a vizita mândra capitală a dacilor. Şi astfel Incinta Sacră a răsunat pentru câteva ceasuri de glasurile copiilor care, asemenea unor mânji însetați, sorbeau fiecare picătură de informație cu maximă plăcere şi cu o nedisimulată curiozitate. Le-a fost gazdă,

ghid, şofer şi de atunci încolo, prieten pe viaţă, preşedintele filialei Dacia Revival Transilvania, Vladimir Brilinsky. El şi-a câştigat la rândul său 200 de prieteni, dar cel mai important lucru a fost că Sarmisegetusa şi-a câştigat 200 de iubitori şi asta pentru viitorul ei sună tare bine.

Vizita lor s-a încheiat, firește, la sediul redacției „Dacia Magazin“. Câte o revista pentu fiecare, câte un pahar de apă rece de izvor şi o amintire de neuitat pentru toți cei care s-au reunit cu atâta dragoste, ACASĂ LA NOI.

La Cricău, în județul Alba, bate inimă de dac

Pentru două zile, la Cricău, în imediata vecinătate a cetății dacice de la Piatra Craivii, dacii au fost la putere. Peste 5.000 de oameni au păşit în fascinanta lume a dacilor vibrând la unison în fața unei manifestări remarcabile în care s-au văzut, în egală măsură, pasiunea, dăruirea, dar şi sprijinul material consistent al sponsorilor şi în special al Consiliului Județean Alba. Două zile de muzică, de concerte Folk, de focuri de tabără şi de artificii, de ritualuri dacice cu defilare cu torțe, cu prezența de excepție a membrilor asociației Terra Dacica Aeterna din Cluj care a venit cu toată recuzita... mai puțin cu romanii din dotare.

Un sat dacic amenajat cu toate cele: de la vatră de foc la ateliere de fierărie, la locuință dacică, la un atelier de ceramică şi chiar la o improvizată bucătărie dacică unde se servea lipie cu peşte şi cu vin sau lipie cu miere şi cu nucă, ambele deosebit de gustoase. Şi peste

toate astea, întrecerile dacice de duminică au reprezentat cireaşa de pe tortul dacic, oferit cu o copioasă generozitate de către organizatori. Echipe de daci din satele învecinate şi din Cugir s-au întrecut la 10 probe, care de care mai spectaculoase. De la trasul cu arcul la cățăratul pe stâlp, de la aruncarea suliței la trânta voinicească, de la galopuri pe cai până la întrecerea de băut vinul aspru şi adormitor al Bucerdei Vinoase. Toate probele au încântat un public ce a înfruntat canicula timp de şase ceasuri. Şi se pare că a meritat, din moment ce toată lumea a plecat mulțumită. Şi, pentru că peste tot trebuie să fie şi un "însă", iată că nu putem încheia scurta cronică a acestui eveniment fără un... însă.

Un actor penibil

A fost frumos la Cricău şi înălțător şi presărat cu bune intenții,

însă prezentatorul întrecerilor de duminică era cât pe-aci să compromită eforturile gazdelor ca totul să fie impecabil. Actor de renume al ecranului românesc, Valentin Urițescu, vestitul sergent Șaptefrați, a sărit rău de tot calul. Vrând să pară spiritual, să destindă atmosfera, să fie un adevărat amfitrion, şi-a ales o partitură care nu i-a făcut deloc cinste. Costumat în ceva ce aducea mai degrabă a şaman african decât a dac, de la microfonul manifestării, în fața a mii de oameni, vestitul actor a etalat un repertoriu jalnic, presărat cu injurii dintre cele mai grosolane amintind de morți şi de mame, cu apropouri cu tentă sexuală, cu expresii de maidan, cu bagatelizarea continuă a ceea ce se întâmpla cu adevărat jos, în arenă. Cât timp gazdele s-au zbătut să creeze o atmosferă cât mai aproape de ceea ce se trăia acum 2.000 de ani, actorul cu pricina se străduia să arunce totul în derizoriu şi în penibil. Mulți oameni din asistență au sesizat vocabularul de Ferentari al actorului, din păcate născut pe meleagurile Bălgradului, iar unul din mulțime a avut răbdarea să numere de câte ori şi-a etalat înjurătura preferată. La a 15-a rostire a scabroasei înjurături, omul nostru s-a oprit din numărat şi, dezamăgit, a plecat. Prin prestația sa demnă de milă, actorul, la apus de carieră, nu a făcut altceva decât să iasă pe uşa din spate a scenei în dezaprobarea multora care odată îl aplaudau.

Ada Milea

Al IX-lea congres internațional de dacologie
REGALIAN 2008

Încă o dată cortina s-a lăsat lin peste un congres de dacologie. Anul acesta congresul a fost dedicat împăratului Regalian, primul reunificator al Daciei, un personaj ignorat brutal de către istoriografia românească. A revenit însă pe tronul său datorită acestui congres, asemeni strălucitoarei regine a masageților, Tomiris, cea care a fost scoasă de la naftalina uitării anul trecut şi redată istoriei românilor.

Gen. prof. dr. Vasile Cândea

Cu atât mai mare se constituie efortul doctorului Napoleon Săvescu, cel care, an de an, adună în jurul său o adevărată armată de oameni înrolați la ideea dacismului şi care se străduiesc după puterile lor să contribuie la buna organizare a acestor congrese. De 9 ani, cu o consecvență demnă de un ceasornic performant, echipa doctorului Săvescu aduce în atenția opiniei publice din România istoria pierdută a dacilor. Cu personajele sale, cu evenimentele sale, cu monumentele istorice lăsate în paragină de către autorități.

Conf.univ. G.D.Iscru perseverent cerceetător al istoriei dacilor unul dintre descoperitorii lui Regalian

REGALIAN 2008 a fost un succes incontestabil, recunoscut chiar şi de către adversarii ideii dacismului. Un nou personaj al istoriei dacilor a fost scos la lumină. Acesta este doar un început, iar cei în drept să cerceteze şi să scrie istoria în mod corect vor fi nevoiți să se aplece şi asupra importantului împărat pentru a completa onest acest demers al Daciei Revival, inițiatoarea congresului de anul acesta.

Dr. Napoleon Săvescu şi dr. Liviu Pandele, o înfrățire dintre două fundații, același scop, Dacia înainte de toate

Cortina s-a lăsat peste acest congres, dar se va ridica, din nou, la anul, cu mai multă fală şi pompă, atunci când vom comemora, la 15 iunie, 120 de ani de la moartea celui cunoscut ca Luceafărul poeziei românești**. Eminescu 2009 – În România totul trebuie dacizat** va fi titulatura sub care se va desfăşura congresul din 2009 şi care va scoate la lumină multe dintre dovezile care atestă faptul că Eminescu, dincolo de strălucitorul său talent şi de inegalabilul său har, a fost un mare patriot şi unul dintre cei care au înțeles că dacismul este leagănul națiunii sale. Dar până atunci mai este, iar astăzi un rezumat în declarații, comentarii şi imagini al congresului care tocmai s-a încheiat va vorbi de la sine despre ceea ce a reprezentat REGALIAN 2008.

De 12 ani trudind la timona fundației „Dacia

Prof. Mariana Terra, filolog de excepție, o dăruită cauzei dacismului

Revival", de 9 ani organizând cu perseverență congresele de dacologie, doctorul Napoleon Săvescu, acest catalizator de necontestat al revigorării dacismului, îşi argumentează solid, pertinent şi prob, de fiecare dată, întreaga sa întreprindere.

- Ştim cu toții că este foarte greu să schimbi o părere falsă, fiindcă e înrădăcinată de secole prin manualele şcolare, prin tomuri de istorie, cărți, articole, studii de aşa-zisă „romanistică", intervenții la radio şi, apoi, la televiziune.

În raport cu concentrarea pe informația de specialitate, congresele de dacologie organizate anual de către DACIA REVIVAL INTERNATIONAL atrag din ce în ce mai mulți cercetători profesioniști şi amatori dornici să expună rezultatele eforturilor lor ştiințifice. Acest fapt ne obligă la structurarea fermă, pe principii **cu o riguroasă ținută ştiințifică, a comunicărilor din cadrul congreselor**. Ca atare, respectarea TEMATICII pe care şi-o fixează congresul devine obligatorie. Apreciem rolul mobilizator al entuziasmului şi al intuiției în cercetarea istorică, dar **ipoteza de lucru** nu trebuie să se abată de la *realitatea documentar-ştiințifică*. Podiumul congreselor noastre de dacologie este gazda primitoare pentru relevarea *adevăratei cunoaşteri*, cu consecințe din ce în ce mai importante în dăltuirea orizontului ştiințific al generațiilor de acum şi de mâine din România. "Minciuna de ieri" nu poate fi înlocuită cu "minciuna de azi". Neadevărul trebuie eradicat şi înlocuit cu *adevăruri demonstrabile.*

O sală de excepție pentru un congres de excepție

Dr. Napoleon Săvescu lansând cartea **Religia dacilor** *a Pr. prof. dr. Ioan Rudeanu*

Prezență onorantă la lucrările congresului, Gen.(r) prof. dr. Vasile Cândea – Preşedintele Academiei Oamenilor de ştiință din România, a avut amabilitatea să acorde revistei noastre un scurt interviu.

Rep. - Cu ce gânduri ați venit în lumea dacilor şi cu ce impresii plecați de la acest congres ?

V. C . - De fapt, eu sunt de mult în această minunată lume a dacilor. Impresia a constat în ceea ce am spus şi în discursul pe care l-am rostit în plenul lucrărilor congresului. Această mişcare pe care o patronează doctorul Napoleon Săvescu este impresionantă, mai ales că vine din partea unui român care este şi cetățean american, care a rămas cu sufletul aici şi îşi respectă şi țara lui actuală. El, prin ceea ce face, oferă o lecție pentru noi, toți românii. O lecție de un naționalism pozitiv şi benefic actualei conjuncturi naționale şi aceasta pentru a nu ne uita obârşiile, căci e necesar să le cercetăm şi să le implementăm în conştiința poporului fără a ne fi în niciun moment ruşine că suntem români. În plus, societatea „Dacia Revival" implementată adânc aici, a reuşit să capaciteze zeci de mii de oameni în

România şi în lume, care sunt preocupaţi să aducă noi dovezi şi mărturii despre istoria noastră care, şi aşa, este destul de controversată... în principal din cauza lipsei de documentare. Printre aceştia, sunt mulţi formaţi către cercetarea ştiinţifico-istorică şi arheologică, dar şi alţii care sunt mai puţin formaţi în acest domeniu, dar cu reale calităţi şi cu o pregătire ştiinţifică în alte discipline colaterale istoriei. Toţi aceştia, la un loc, formează o unitate de necontestat în jurul doctorului Săvescu.

Deci, putem spune că pentru toţi evenimentul de astăzi a fost o lecţie de patriotism.

- Ce credeţi despre reticenţa unei părţi a lumii ştiinţifice faţă de această mişcare care a început acum 12 ani?

- Cred că este greu să spui „reticenţă". Aici se fac cercetări noi, se dezbat o serie de teme mai puţin cunoscute. În lumea academică actuală s-au format deja autorităţi care şi-au construit notorietatea printr-un alt fel de studiu, de cele mai multe ori preluând anumite legi şi reguli care pot să-şi piardă valabilitatea o dată cu noile cercetări care se fac. De exemplu, se ştie că Iosif Constantin Drăgan este marginalizat şi nu este considerat un istoric, deşi prin cercetarea lui, deosebit de vastă şi laborioasă, a deschis noi drumuri în istoria tracologiei. Nu mai departe, pe malul Dunării el a ridicat un bust imens al regelui Decebal, monument total ignorat de autorităţi, un lucru, de altfel, anormal. Spun toate aceste lucruri pentru că sunt foarte bun prieten cu Iosif Constantin Drăgan care este şi membru de onoare al Academiei Oamenilor de Ştiinţă aducând în această calitate un important sprijin financiar la organizarea unor evenimente ştiinţifice pe plan local, dar cu o largă rezonanţă internaţională.

Gen. Mircea Chelaru

Acelaşi lucru se poate spune despre mişcarea doctorului Săvescu care, în opinia mea, este extrem de benefică şi are o aderenţă tonică în această lume actuală, a noastră, care se bazează, uneori, pe negarea valorilor autohtone.

- Credeţi că lumea ştiinţifică ar trebui să se apropie mai mult de acest fenomen de revigorare a istoriei dacilor?

- Cred că şi iniţiatorii acestor mişcări au datoria de a se apropia de lumea academică, pentru că trebuie creată o punte de dialog fie ea pro şi contra, pentru că în condiţiile de astăzi nu se poate ajunge la un adevăr decât prin dezbateri, bineînţeles că vorbim aici de dezbateri la un nivel academic pentru a vedea cu adevărat ce înseamnă acest fenomen şi am şi propus ca un astfel de dialog să aibă loc într-un cerc mai restrâns, între lumea ştiinţifică şi membrii mişcării. Rezultatele acestui eventual dialog ar trebui făcute public, pot fi publicate în reviste de recunoaştere internaţională. Astfel, pas cu pas, ideea doctorului Săvescu se va oficializa, ca să spunem aşa. Pentru că, oricum, viaţa merge înainte. Viaţa arheologică s-a modernizat şi deschide pagini necunoscute în istoria noastră prin ceea ce aflăm despre originile noastre. De aceea nu cred ca ar trebui să fim aşa de rigizi atunci când interpretăm lucrurile.

Andrei Chiriac, astăzi un tânăr talentat, mâine un regizor de excepţie lansându-şi în premieră primele secvenţe ale filmului său **Secretul coifului de aur**

Discursul Generalului (r) Mircea Chelaru a smuls aplauzele asistenţei prin acurateţea şi prin esenţa celor rostite în faţa a peste 400 de oameni.

- Atunci când e vorba de poporul român avem tot dreptul să ne reclamăm apartenenţa la un popor de o asemenea obârşie. La începuturi,

congresele de dacologie au apărut ca o făcătură, ca o încercare, haideți să-i spunem bizară, a unora de a aduce în discuție un moft al cuiva. Apoi s-a văzut că această acțiune nu este o glumă şi, mai apoi, s-a descoperit că este extraordinară, plină de adevăr şi unii au început să se teamă. Cei care se tem pur şi simplu de adevărul nostru, sunt cei care s-au cocoțat pe propria minciună şi au creat un adevăr mincinos. Domnilor şi doamnelor, o minciună însuşită de un popor devine adevărul acelui popor. Noi trebuie să facem de aşa natură, încât să spunem că o minciună demascată în fața unui popor devine adevărată valoare şi adevărul absolut al acelui popor. Iată-ne la o cifră rotundă. În numerologia zamolxiană numărul 9, cercul 9 al împlinirii celor 7 destine înseamnă 63. Iar această cifră este cifra vieții omului prin care se constată încheierea ciclului biologic de viață pământeană şi pregătirea pentru saltul în timp într-o nouă dimensiune. Iată-ne ajunşi la al nouălea congres. Cu perseverență, an de an, congresele au căpătat vigoare şi greutate. Îl rog pe domnul Săvescu să nu cedeze unor propuneri absconse de a organiza congrese o dată la doi sau la trei ani. Congresul trebuie să rămână anual şi cu aceeaşi vigoare şi insistență, ca picătura chinezească care va sparge până la urmă craniile de plumb ale unora care, din păcate, mai au şi creierul mic.

Vă vorbesc în nume personal pentru că bătălia pentru adevăr este o problemă de conştiință. Nu oricine se poate înhăma la această muncă de Sisif. Fie ai ideal şi forță interioară, fie că ai o nebunie personală, fie că ai har şi iluminare sau pur şi simplu ai conştiința că trebuie să lupți cu îndărătnicie împotriva neprietenilor şi, mai ales, a nevrednicilor care vin din interiorul neamului tău.

Ați ascultat cu atenție ce s-a spus aici la congres. Se vorbea aici de complot împotriva lui Regalian. Altfel, el nu putea fi dat jos de pe tron. Prin complot a murit Burebista, prin complot a murit şi Decebal, dar şi nepotul acestuia, Regalian. Tot prin complot s-au stins Mihai Vodă, Tudor din Vladimiri şi generalul Antonescu... iar lista poate continua. Vedeți dumneavoastră, complot nu se poate face decât cu cei din jurul tău, din inima ta care trădează. Semnalul şi mesajul acestui congres sunt ca din rărunchii istoriei noastre să stârpim din rădăcină vâna care complotează. şi asta nu se poate face cu rugăminți şi cu mângâieri, ci cu neînduplecare şi cu mare forță care trebuie să vină din adevărata noastră lucrare sufletească. Trădarea vine în primul rând din spurcăciunea sufletului şi apoi din mâna criminală. Trădarea şi minciuna istorică merg mână în mână şi, dacă aceste congrese de dacologie îşi vor atinge ținta, se cheamă că am făcut un mare pas înainte.

Artur Silvestri, preşedintele Asociației Române Pentru Patrimoniu, a avut o prestație remarcabilă în cadrul congresului, făcând o radiografie a situației cultivării identității noastre.

Spun că alții ar fi făcut de mult cum noi nici măcar nu gândim. Ba încă bulgarii au prefăcut întregul lor sistem turistic, prin urmarea unor principii care țin de uzurparea tracologiei. Ne-au furat acest domeniu. Este al lor! Şi îl afirmă într-un mod pur şi simplu impresionant. Virtuozitatea în a se afirma a vecinului de la sud stupefiază. Nu ştiu dacă ştiți, dar ar fi interesant să ne gândim la aceste teme. Acum un an şi ceva, înainte să se integreze în Uniunea Europeană, bulgarii au făcut un mare simpozion internațional la care au invitat câteva mii de interocrați din toată lumea şi, bineînțeles, euronomenclatură de la Bruxelles. Şi ştiți care a fost tema lor? Cu ce venim noi bulgarii în UE? Şi cu ce credeți că veneau ei? Nici mai mult nici mai puțin decât cu alfabetul chirilic. Cu alfabetul care aparține de drept spațiului actualei Românii... Va să zică, bulgarul nu socoteşte că este localist întârziat, nesemnificativ şi că, deci, nu e şi el intrat în rândul lumii, cum socotesc atât interocrații români cât şi stăpânirea iresponsabilă de aici de la noi. Ei veneau cu exact ceea ce se ştie bine că este necesar peste tot în lume şi costă mulți bani. Diferența şi identitatea, două principii obligatorii şi capitale. Noi ce facem? Noi distrugem tot ce avem. Unde se găseşte ceva care aminteşte de memoria culturală este repede culcat la pământ. Priviți toate aceste componente ale moştenirii culturale de la monumentele istorice ale dacilor până la Bucureştiul năpădit de buldozere care distrug. De ce în alte locuri nimeni nu se atinge de locurile istorice şi numai la noi se întâmplă astfel de lucruri tragice?! Dacă nu ne vom trezi la timp, riscăm să pierdem întreaga noastră moştenire culturală şi istorică şi, odată cu acestea, propria noastră identitate.

Prof. dr. Artur Silvestri

FUNDAȚIA PENTRU CERCETAREA ISTORIEI DACIEI
DACIA REVIVAL INTERNATIONAL SOCIETY
Președinte – dr. Napoleon Săvescu
21–26 Broadway, New York 11106 USA
tel. 718 932 1700, 031 810 6172
fax 718 728 7635
e-mail: nsavescu@nyc.rr.com
Filiala București
Ilie Enciu
Str. Arbustului, nr. 2D
Sect. 2, București
tel./fax 021 2401218
Filiala Tulcea-Geția Minor
Nicolae Nicolae
Str. Florilor, nr. 35-37
Tulcea
tel. 0729 011003
Filiala Reghin
Ioana Crișan
Str. Rodnei, bl. 7, ap. 6
tel. 0265 511544
e-mail: ioana788@gmail.com
Filiala Transilvania-Banat
Vladimir Brilinsky
Str. Carpați, nr. 12, bl. F, ap. 11, Deva
tel./fax 0254 223853
e-mail: malus_dacus@yahoo.com

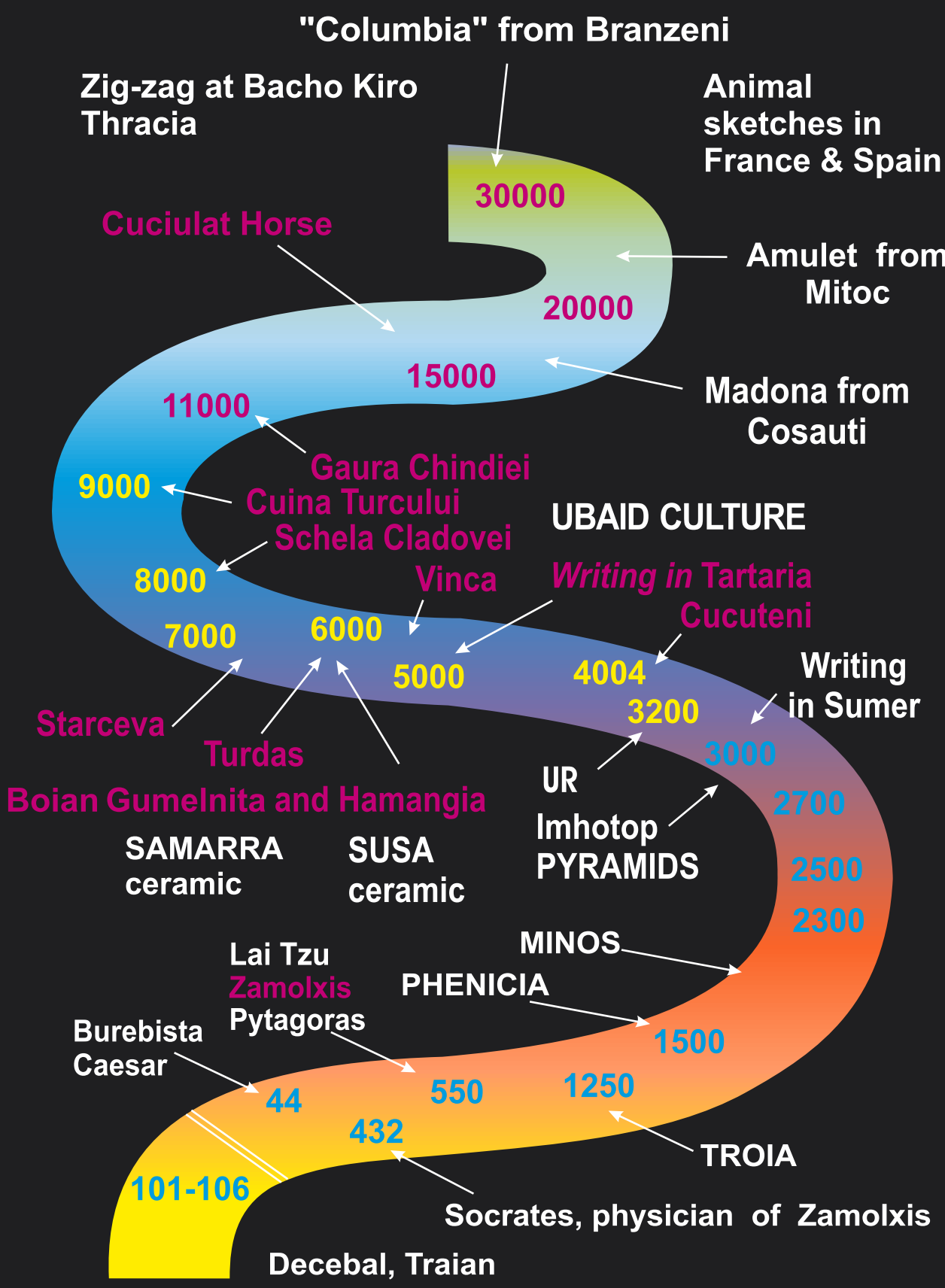

În contextul descoperirilor de referință ale arheologiei mondiale, această curbă a preistoriei spațiului carpato-danubian își defineşte fără tăgadă locul pe care vechea civilizație a strămoşilor noştri îl ocupă în istoria lumii.

5 948394 040019 07

Preț 1,5 lei
Pentru străinătate: 1.5 USD